

Toelichting op de Kerkorde

in eerste lezing
ten dienste van de
toekomstige

Nederlandse Gereformeerde Kerken

13 november 2021

**TOELICHTING op de KERKORDE
ten dienste van de toekomstige Nederlandse Gereformeerde Kerken**
in eerste lezing vastgesteld
door de generale synode GKv en de Landelijke Vergadering NGK
op 13 november 2021

I. ALGEMEEN

Gebruikte afkortingen

GKv	De Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt)
GS	De generale synode van de GKv
GSLV	De gecombineerde vergadering van GS en LV
LV	De landelijke vergadering van de NGK
NGK	(nu nog) De Nederlands Gereformeerde Kerken (de nieuwe naam 'Nederlandse Gereformeerde Kerken' wordt in dit document niet afgekort)
WTK	De Werkgroep Toekomstige Kerkorde

Vastgesteld in eerste lezing

In juni 2019 verscheen een eerste publiek concept voor de nieuwe kerkorde ten dienste van het voorgenomen samengaan van GKv en NGK in één kerkgemeenschap. Dit concept was in opdracht van de GSLV van 11 november 2017 geschreven door de WTK en werd door haar aangeboden aan de kerken.

De reacties vanuit de kerken werden door de WTK verwerkt in een nieuw concept, augustus 2020. Ook dit werd gepubliceerd voor ieder die het wilde lezen, maar geadresseerden waren nu speciaal de GS en LV die eind 2019 van start waren gegaan. De bedoeling was dat deze vergaderingen zich in het najaar van 2020 over deze kerkorde zouden uitspreken. Door Corona werd dat een jaar later: najaar 2021. De GS en LV vergaderden daartoe gezamenlijk, als GSLV. Deze combi-vergadering stelde de kerkorde vast 'in eerste lezing'. Dat betekent dat het nog niet de definitieve tekst is: volgens plan wordt de kerkorde 'in tweede lezing' vastgesteld door een GSLV die moet samenkomen in het najaar van 2022, en haar werk uiterlijk in februari 2023 zou moeten afronden, zodat de kerkelijke vereniging per 1 maart 2023 een feit zou kunnen zijn. Dat alles onder voorbehoud, niet alleen vanwege Corona, maar ook vanwege de mogelijkheid van andere onvoorziene ontwikkelingen. We zijn en blijven afhankelijk van onze God, gelukkig wel.

Voor die vaststelling in tweede lezing mogen de kerken en de gemeenteleden weer hun bijdrage leveren, in de vorm van commentaar. Het is nu echter niet meer de bedoeling dat ieder op eigen gelegenheid reacties instuurt. De procedure die de GSLV voor de tweede lezing heeft vastgesteld, houdt in dat alleen reacties van classes en regio's in behandeling worden genomen. Bespreek daartoe uw opmerkingen eerst plaatselijk, in de eigen gemeente, in de eigen kerkenraad. Breng het resultaat vervolgens in op de classis (voor de GKv) of de regio (voor de NGK). Die classisvergaderingen en die regiovergaderingen selecteren tenslotte wat belangrijk genoeg is om door te sturen naar GS en LV. De GSLV zal deze inzendingen publiceren op de gezamenlijke website. En de WTK zal deze inzendingen beoordelen en zo nodig verwerken in voorstellen voor de tweede lezing.

Daarbij is verder van belang dat wijzigingsvoorstellen in deze tweede lezing alleen met driekwart-meerderheid kunnen worden aanvaard. Dat vraagt om een goede onderbouwing van de voorstellen: ze moeten breed als verbetering worden gezien.

Deze toelichting

Deze toelichting is niet door de GSLV vastgesteld maar achteraf door de WTK geschreven, als dienstverlening voor de kerken. De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust dus ook alleen bij de WTK.

De GSLV heeft haar eigen verslaglegging in de Acta van de GS en de notulen van de LV; deze geven vooral een beeld van de bespreking. Wie een wijzigingsvoorstel overweegt doet er daarom goed aan om eerst die Acta of notulen te lezen; de kans is groot dat uw punt daar al besproken wordt.

De nu voorliggende toelichting concentreert zich echter op het resultaat: de wijzigingen ten opzichte van de vorige versie, uit 2020.

De toelichting heeft daarmee een beperkte opzet. We gaan ook niet alles herhalen wat al beschreven stond in de toelichting bij de vorige versies, van 2019 en 2020. Voor een toelichting op de teksten die niet gewijzigd zijn, kunt u daar nog steeds terecht.

Net als in de toelichting op de versie 2020 proberen we ook nu de wordingsgeschiedenis in beeld te brengen. Per artikel schrijven we daartoe ook de tekst van de vorige versies uit. Dat zal er niet altijd even glad uitzien; artikelen zijn soms vervallen, verplaatst, opgedeeld, of nieuw samengesteld. Waar nodig zullen we dat ook aangeven.

In het voorjaar van 2021 kwam de WTK nog met een tussenrapport over een andere opzet van hoofdstuk D, dat handelde over de kerkelijke tucht. Het hoofdstuk staat nu in een breder kader: het toezicht.

Om het overzichtelijk te houden zal de nu voorliggende toelichting die tussenstap niet afzonderlijk uitschrijven; ook in dat onderdeel blijft het een vergelijking tussen de versie 2020 en (in dit geval eind) 2021. De wijzigingen die door de GSLV nog zijn aangebracht zijn overigens minimaal.

Het genoemde rapport gaf ook toelichtende teksten; die zijn grotendeels overgenomen in de nu voorliggende toelichting.

Introducerende teksten

De versie 2019 kende een introducerende tekst op de kerkorde als geheel. In 2020 kreeg deze tekst de titel 'Vooraf'. Bovendien kreeg ook elk hoofdstuk een korte introductie mee, met een slotwoord aan het eind van de kerkorde.

De GSLV was niet onverdeeld enthousiast over deze teksten, zowel wat betreft hun status als hun inhoud. De meerderheid was ervoor om ze te laten vervallen. Ze keren in de versie 2021 dus niet terug. Wel kreeg de WTK (en daarin ook de Regiegroep) de opdracht mee om te kijken of er een andere introducerende tekst kan worden geschreven, in aansluiting bij het eerder gepubliceerde 'Verlangendocument'. Deze tekst zal dan aangeboden worden aan de GSLV van 2022.

II. TOELICHTING PER ARTIKEL

A. DE KERKEN

A1 één in geloof

2019:

A1.1 De [hier is de naam nog in te vullen] Kerken bestaan dankzij Gods genade. Zijn Geest verbindt de kerken in één geloof: het geloof in Christus Jezus, de Zoon van God.

A1.2 In elke plaatselijke gemeente wordt dit geloof geleefd en beleden.

A1.3 De leden van de gemeente dragen het geloof uit naar de samenleving, in een leven dat past bij Gods koninkrijk.

2020:

A1.1 De [hier is de naam nog in te vullen] Kerken bestaan dankzij Gods genade. Zijn Geest verbindt de kerken in één geloof: het geloof in Christus Jezus, Gods Zoon, als onze Heer.

A1.2 In elke plaatselijke kerk delen en vieren de gemeenteleden dit geloof, in de verwachting van Gods koninkrijk.

2021:

A1.1 De Nederlandse Gereformeerde Kerken bestaan dankzij Gods genade. Zijn Geest verbindt de kerken in één geloof: het geloof in Christus Jezus, Gods Zoon, als onze Heer.

A1.2 In elke plaatselijke kerk deelt en viert de gemeente dit geloof, in de verwachting van Gods koninkrijk.

A1.1

In de vorige versies moest de naam nog worden ingevuld; inmiddels heeft de GSLV gekozen voor de naam "Nederlandse Gereformeerde Kerken". Het is een naam zonder al te veel pretenties: we willen gereformeerd zijn en bevinden ons in Nederland.

Ten opzichte van de bestaande naam van de NGK valt de extra 'e' op in 'Nederlandse'. Het is een taalkundige kwestie. Zonder 'e' is 'Nederlands' een bijwoord bij 'Gereformeerde': gereformeerd op

Nederlandse wijze. Met 'e' is 'Nederlandse' een bijvoeglijk naamwoord bij 'Kerken': gereformeerde kerken die zich in Nederland bevinden. Dat laatste is bedoeld.

A1.2

'Gemeenteleden' klonk voor sommigen te exclusief: alsof alleen de erkende doop- en belijdende leden hier in beeld zijn. Vandaar de wijziging naar 'gemeente': de gezamenlijkheid, waarin ook plaats is voor wie nog geen lid zijn, maar wel met de gemeente zijn verbonden. Verwezen werd naar artikel C3.1 (zie ook de toelichting aldaar).

A2 Bijbel en belijdenis

2019:

A2.1 De kerken leven gehoorzaam uit het Woord van God, dat op schrift is gesteld in de Bijbel.

A2.2 Zij aanvaarden met de algemene christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius, als verwoording van hun geloof in de drie-ene God.

A2.3 Zij aanvaarden als verwoording van hun geloof eveneens de drie formulieren van eenheid: de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels.

B20.1 De predikanten, ouderlingen, diakenen, docenten aan de kerkelijke theologische opleiding en allen die bevoegdheid ontvangen om in de kerken het Woord te verkondigen, verbinden zich aan de leer van de Bijbel zoals verwoord in de in artikel A2 genoemde belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit door ondertekening van het verbindingsformulier.

2020:

A2.1 De kerken leven gehoorzaam uit het Woord van God dat op schrift is gesteld in de Bijbel.

A2.2 Zij aanvaarden met de algemene christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius als verwoording van hun geloof in de drie-ene God.

A2.3 Zij aanvaarden als verwoording van hun geloof eveneens de drie formulieren van eenheid: de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels.

A2.4 De ambtsdragers houden zich aan de leer van de Bijbel zoals verwoord in de hiervoor genoemde belijdenisgeschriften. Zij beloven dit bij de bevestiging in hun ambt.

A2.5 De predikanten en allen die bevoegdheid ontvangen om in de kerken het Woord van God te verkondigen, bekrachtigen hun trouw aan het kerkelijk belijden door ondertekening van het verbindingsformulier.

2021:

A2.1 De kerken leven gehoorzaam uit het Woord van God dat op schrift is gesteld in de Bijbel.

A2.2 Zij aanvaarden met de algemene christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius als oecumenisch belijden van het geloof in de drie-ene God.

A2.3 Zij aanvaarden met andere kerken van de Reformatie de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels als basis voor hun eenheid, om daarop gezamenlijk voort te bouwen.

A2.4 De ambtsdragers houden zich in hun ambtsdienst aan de leer van de Bijbel zoals die is beschreven in de hiervoor genoemde belijdenisgeschriften. Zij beloven dit bij hun bevestiging.

A2.5 Wie bevoegdheid ontvangt om in de kerken het Woord van God te verkondigen, betuigt zijn trouw aan het kerkelijk belijden door ondertekening van het verbindingsformulier.

A2.6 Een geschil over het belijden wordt beoordeeld vanuit de Bijbel.

Over dit artikel is uitvoerig gesproken. Terecht, het gaat om de concretisering van het fundament voor onze eenheid. De wijzigingen bleven uiteindelijk beperkt.

A2.2

De term 'verwoording van hun geloof' vond men minder passend. Alsof iedereen in de kerk het vandaag nog precies zo zou zeggen als het in die oude geschriften wordt beschreven. Dat is echter niet het geval: elke tijd kiest zijn eigen woorden, als verwerking van het blijvend actuele Woord van God. Vandaar 'oecumenisch belijden'. We voegen ons in het koor van de kerk uit heel de wereld en uit alle eeuwen. En dat doen we van harte.

A2.3

Als pendant van het 'oecumenisch belijden' werd hier toegevoegd: 'kerken van de Reformatie'. Opnieuw betekent het dat we niet alles nog precies zo zouden formuleren als het in de betrokken geschriften staat, maar dat we ons wel met overtuiging voegen bij de kerken die deze belijdenis als de hunne hanteren.

Bij de term 'drie formulieren van eenheid' uitten sommigen de zorg dat dit een vaste term is geworden, zonder sprekende inhoud; vandaar de vervanging door 'basis voor hun eenheid'.

Bovendien werd toegevoegd 'om daarop gezamenlijk voort te bouwen'. De basis is niet het eindproduct: we willen in deze tijd blijven belijden, wel op dezelfde basis, maar met een nadere uitwerking die ingaat op de specifieke vragen van deze tijd.

Parallel aan de vaststelling van dit artikel nam de GSVLV daarom het besluit om een 'commissie belijdende kerk' in te stellen, die de bezinning hierop moet stimuleren.

A2.4

Toegevoegd is 'in hun ambtsdienst'. Soms maken aankomende ambtsdragers een voorbehoud: ze hebben moeite met een bepaald onderdeel van een van de belijdenisgeschriften. De toevoeging geeft daarvoor een bepaalde ruimte: je mag persoonlijk vinden dat je het bedoelde punt liever anders beschreven had gezien, als je in je ambt maar trouw blijft aan de belijdenis van de kerken.

Uiteraard moet een ambtsdrager wel geloofwaardig blijven. Trouw beloven aan een belijdenis waar je persoonlijk niet achter staat, past daar niet bij. Ambtsdienst in de kerk vraagt om een hartelijke verbondenheid met het geloof dat in de kerk beleden wordt.

A2.5

De predikanten worden hier niet meer afzonderlijk genoemd. Want de predikanten vallen al onder A2.4: ook zij zijn ambtsdragers die zich in hun ambtsdienst moeten houden aan de leer van de Bijbel en de belijdenis. En ook zij moeten dat bij hun bevestiging beloven.

Wel is er voor hen een extra, omdat zij, evenals alle andere preekbevoegden, de taak hebben om in kerkdiensten het Woord van God uit te dragen. Die extra verantwoordelijkheid voor een zuivere verkondiging vraagt om een extra zekerheid. Het verbindingsformulier is daarop toegesneden. De tekst daarvan werd overigens vastgesteld volgens voorstel (zie de versie 2020), zonder verdere wijzigingen.

A2.6 is nieuw. Het legt nog eens vast dat de belijdenis altijd onderworpen blijft aan de Bijbel. Ze heeft daarom nooit het laatste woord, zeker niet in een geschil. Vindt iemand dat een ander afwijkt van de belijdenis, dan kan dat niet enkel worden opgelost door de belijdenis uit te spellen. Dan moet de Bijbel zelf op tafel komen.

A3 de kerkorde

2019:

A3.1 De kerken hanteren een gezamenlijke kerkorde, als beschrijving van het recht in de kerken en als regeling voor de onderlinge omgang.

A3.2 Waar nodig wordt de kerkorde uitgewerkt in generale regelingen.

A3.3 De kerkorde en de generale regelingen worden door de generale synode vastgesteld en zo nodig door haar gewijzigd.

2020:

A3.1 De kerken hanteren een gezamenlijke kerkorde, die de onderlinge omgang en het recht in de kerken beschrijft.

A3.2 Waar nodig wordt de kerkorde uitgewerkt in landelijke regelingen.

A3.3 De kerkorde en de landelijke regelingen worden door de landelijke synode vastgesteld en zo nodig door haar gewijzigd.

A3.4 Waar de kerkorde of een landelijke regeling iemand aanduidt met 'hij', 'hem' of 'zijn' kan ook 'zij' of 'haar' worden gelezen.

2021:

A3.1 De kerken hanteren een gezamenlijke kerkorde, die de onderlinge omgang en het recht in de kerken beschrijft.

A3.2 Waar nodig wordt de kerkorde uitgewerkt in landelijke regelingen.

A3.3 De kerkorde en de landelijke regelingen worden door de synode vastgesteld en zo nodig door haar gewijzigd.

A3.3

De GSLV besloot om in plaats van 'landelijke synode' kortweg de aanduiding 'synode' te gebruiken.

Verder vond men A3.4 uit de versie 2020 overbodig; dit zou vanzelf moeten spreken.

B. DE AMBTEN

B1 drie ambten

2019:

B1.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.

B1.2 De ambtsdragers geven, ieder met hun eigen taak, namens Christus leiding aan de gemeente, om haar voor Hem te bewaren.

B1.3 Geen van de ambtsdragers heeft persoonlijk zeggenschap over een andere ambtsdrager.

B1.4 Voor het vervullen van een van de ambten is een wettige roeping nodig.

2020:

B1.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.

B1.2 De ambtsdragers hebben de taak en de bevoegdheid om namens Christus de gemeente voor te gaan.

B1.3 Voor het dienen in een van de ambten is een ordelijke roeping nodig.

2021:

B1.1 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.

B1.2 De ambtsdragers hebben de taak en de bevoegdheid om namens Christus de gemeente voor te gaan.

B1.3 Voor het dienen in een van de ambten is een ordelijke roeping nodig.

Geen wijzigingen.

B2 de kerkenraad

2019:

B2.1 In elke kerk is een kerkenraad, die het algemeen bestuur vormt. Ook is de kerkenraad bevoegd om kerkelijke tucht toe te passen.

B2.2 De kerkenraad wordt gevormd door de gezamenlijke predikanten en ouderlingen. Bij het verdelen van de taken kunnen zij onderling onderscheid maken.

B2.3 De kerkenraad voert regelmatig overleg met de diakenen. De kerkenraad kan besluiten om de diakenen bij zaken van algemeen bestuur stemrecht te verlenen. Dit gebeurt in ieder geval wanneer er minder dan drie ouderlingen zijn.

B2.4 De kerkenraad legt zijn werkwijze vast in een plaatselijke regeling.

B1.3 Geen van de ambtsdragers heeft persoonlijk zeggenschap over een andere ambtsdrager.

2020:

B2.1 De ambtsdragers werken samen in de kerkenraad.

B2.2 De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten.

B2.3 Geen van de ambtsdragers heeft individueel zeggenschap over een andere ambtsdrager.

2021:

B2.1 De ambtsdragers werken samen in de kerkenraad.

B2.2 De relatie tussen de ambtsdragers is collegiaal; de één heeft geen zeggenschap over de ander.

B2.3 De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. Hij kan daarin ook niet-ambtsdragers betrekken.

B2.2

De nieuwe tekst is hopelijk duidelijker dan B2.3 uit de versie 2020.

B2.3

In de versie 2020 was dit B2.2. Toegevoegd is een zin over 'niet-ambtsdragers'. Dat sluit aan bij de gegroeide praktijk in zowel GKv als NGK. Vooral in grote gemeentes kiezen kerkenraden vaak voor het

instellen van diverse organen met eigen beslisbevoegdheid, waar ook een vaste secretaris deel van kan uitmaken die geen ambtsdrager is, of waarin ook vertegenwoordigers van commissies zitting hebben. Op advies van juristen is die ruimte hier expliciet genoemd, zodat er in de genoemde gevallen geen twijfel hoeft te ontstaan over de bevoegdheid van zo'n orgaan.

In de GSLV is breed gesproken over de vraag of B2.3 wel veilig genoeg is. De kerkenraad is het orgaan met de meeste bevoegdheden; overal in de kerkorde komt hij langs. Moet dan niet helder zijn wat we onder 'de kerkenraad' verstaan? Het voorstel kwam langs om B2.1 anders te formuleren: de ambtsdragers *vormen* de kerkenraad.

Ons bezwaar daartegen is dat genoemde formulering de huidige NGK-praktijk tot standaard verheft: de kerkenraad, dat zijn alle ambtsdragers. Terwijl de GKv-regel is: de kerkenraad, dat zijn de ouderlingen en de predikant. Zo stond het ook in de versie 2019. Daar kwam van NGK-zijde begrijpelijk kritiek op. Daarom liet de versie 2020 beide mogelijkheden open. Die ruimte willen we graag vasthouden: laat elke kerk zijn eigen vorm kiezen.

Wel is het dan belangrijk, en daar werd in de GSLV terecht aandacht voor gevraagd, dat kerken beseffen dat zij zelfstandige kerken zijn, en niet slechts het filiaal van een groot genootschap. Elke plaatselijke kerk moet zijn zaken zelf goed regelen. Elke kerkenraad moet vastleggen in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten. De discussie in de GSLV heeft de noodzaak hiervan nog eens onderstreept. B2.3 is alleen veilig wanneer de kerkenraden hun verantwoordelijkheid op dit punt verstaan en accuraat invullen.

B3 ambt van predikant

2019:

- B3.1 De predikant verkondigt het Woord van God voor kerk en wereld. Ook bedient hij de sacramenten van doop en avondmaal.
- B3.2 Een predikant is bevoegd om het Woord te verkondigen en de sacramenten te bedienen in alle kerken, wanneer de plaatselijke kerkenraad hem daartoe uitnodigt.
- B3.3 De predikant rust de gemeente door onderwijs toe voor haar taak in Gods koninkrijk.
- B3.4 De predikant ondersteunt de ouderlingen en diakenen in hun taak. Hij bezoekt de leden van de gemeente om hen te bemoedigen of te waarschuwen.
- B3.5 Wanneer een kerk geen predikant heeft, zorgt de kerkenraad dat de verkondiging van het Woord en de bediening van de sacramenten voortgang vinden.

2020:

- B3.1 De predikant verkondigt het Woord van God en bedient de sacramenten van doop en avondmaal.
- B3.2 De predikant is voor deze taken bevoegd in alle [hier is de naam nog in te vullen] Kerken.
- B3.3 De predikant steunt de ouderlingen en diakenen in hun taak.

2021:

- B3.1 De predikant verkondigt het Woord van God en bedient de sacramenten van doop en avondmaal.
- B3.2 De predikant is voor deze taken bevoegd in alle Nederlandse Gereformeerde Kerken.
- B3.3 De predikant steunt de ouderlingen en diakenen in hun taak.

Geen wijzigingen.

B4 roeping van een predikant

2019:

- B4.1 De wettige roeping van een predikant bestaat uit de beroeping, de goedkeuring door de regionale vergadering, de instemming van de gemeente en de bevestiging.
- B4.2 De beroeping vindt plaats door de kerkenraad, in overleg met de diakenen en met medewerking van de gemeente.
- B4.3 Beroepbaar is wie door een regionale vergadering beroepbaar is gesteld of reeds in een van de kerken dient als predikant.
- B4.4 Het beroep wordt door de kerkenraad uitgebracht via een beroepsbrief. De predikant aanvaardt het beroep via een aannemingsbrief.

- B4.5 De regionale vergadering verleent haar goedkeuring als zij zich ervan heeft overtuigd dat is voldaan aan de vereisten van de kerkorde. Betreft het iemand die voorheen geen predikant was, dan stelt de regionale vergadering een toelatend onderzoek in.
- B4.6 Nadat de instemming van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.
- B6.1 De beroeping van een predikant geldt voor onbepaalde tijd. De generale regeling voorziet in bijzondere gevallen.
- B6.2 De kerken bevorderen dat de predikanten zich volledig kunnen inzetten voor hun ambt.
- B6.3 Wanneer een predikant wordt beroepen in deeltijd, ziet de regionale vergadering erop toe dat zowel de predikant als zijn ambtsvervulling hiervan geen schade ondervinden.

2020:

- B4.1 De roeping van een predikant vindt plaats door de kerkenraad, met medewerking van de gemeente.
- B4.2 Beroepbaar is wie door een regionale vergadering met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie beroepbaar is gesteld of reeds in een van de kerken dient als predikant.
- B4.3 De roeping wordt door de kerkenraad uitgebracht via een roepingsbrief. Wanneer de predikant de roeping aanvaardt, bevestigt hij dit via een aanvaardingsbrief.
- B4.4 De roeping van een predikant geldt voor onbepaalde tijd, tenzij de roepingsbrief anders vermeldt.
- B4.5 De roeping behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering. Betreft het iemand die voorheen geen predikant was, dan stelt de regionale vergadering met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie een toelatend onderzoek in.
- B4.6 Wanneer een predikant wordt geroepen in deeltijd, ziet de regionale vergadering erop toe dat zowel de predikant als de gemeente hiervan geen schade ondervinden.
- B4.7 Nadat de instemming van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.

2021:

- B4.1 De roeping van een predikant vindt plaats door de kerkenraad, met medewerking van de gemeente.
- B4.2 Beroepbaar is wie door een regionale vergadering met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie beroepbaar is gesteld of reeds in een van de kerken dient als predikant.
- B4.3 De roeping wordt door de kerkenraad uitgebracht via een roepingsbrief. Wanneer de predikant de roeping aanvaardt, bevestigt hij dit via een aanvaardingsbrief.
- B4.4 De roeping behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering. Betreft het iemand die voorheen geen predikant was, dan voert de regionale vergadering met hem een toelatend gesprek.
- B4.5 Wanneer een predikant wordt geroepen voor een bepaalde tijd of in deeltijd, ziet de regionale vergadering erop toe dat de kerkenraad een regeling treft die zowel de predikant als de gemeente recht doet.
- B4.6 Nadat de bewilliging van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.

B4.4

Er is op het punt van de kerkelijke onderzoeken een rapport geschreven door een gezamenlijke werkgroep van GKv en NGK. Deze werkgroep adviseerde om het onderzoek van een beginnend predikant te ontdoen van elk examenkarakter. Dat komt enerzijds uit in de nieuwe term: 'toelatend gesprek'; anderzijds in het achterwege blijven van de bemoeienis van een landelijke commissie.

B4.5

In de versie 2020 waren 'bepaalde tijd' en 'deeltijd' nog gescheiden geregeld (B4.4 en B4.6 aldaar). Ze zijn nu samengevoegd.

Reden was onder meer dat B4.4 wel erg open was geformuleerd: alsof een roeping voor bepaalde tijd even normaal zou zijn als een roeping voor onbepaalde tijd. Nu krijgt het dezelfde zorgvuldigheidsvereisten als deeltijd.

Die zorgvuldigheidsvereisten zijn bovendien positiever geformuleerd.

B4.6

De term 'instemming' riep misverstand op: alsof de gemeente aan het eind van de procedure nog eens moet gaan stemmen over het al dan niet ontvangen van de geroepen predikant. Dat is echter niet de bedoeling. Als er al gestemd wordt, dan aan het begin, zeg maar bij de uitvoering van B4.1. Daarbij legt het aantal stemmers voor of tegen gewicht in de schaal: een kerkenraad zal niet snel over gaan tot het roepen van een predikant die door de meerderheid van de gemeenteleden niet gewenst wordt. In B4.6 gaat het echter om een andere zaak. De gemeente is getuige bij de bevestiging; zij is het die deze predikant ontvangt. Wanneer iemand meent dat dit toch echt niet kan, en daarvoor goede redenen aanvoert, moet de kerkenraad zijn bezwaren serieus behandelen, ook al zou het maar één gemeentelid zijn die ze heeft ingebracht. B4.6 markeert de laatste mogelijkheid om zulke bezwaren bekend te maken.

De term 'bewilliging' past daar hopelijk beter bij.

Over de uitvoering van het vragen om bewilliging, zie art. F3.2.

B5 opleiding voor predikanten

2019:

- B5.1 De kerken onderhouden voor hun predikanten een academische theologische opleiding.
- B5.2 Wie wenst beroepbaar te worden gesteld als predikant, dient de theologische opleiding van de kerken te hebben afgerond. De generale regeling voorziet in bijzondere gevallen.
- B5.3 De kerken stimuleren het verlangen om predikant te worden. Zo nodig bieden ze tijdens de opleiding persoonlijke financiële steun.

2020:

- B5.1 De kerken onderhouden voor hun predikanten een academische theologische opleiding.
- B5.2 Wie wenst beroepbaar te worden gesteld als predikant, dient de theologische opleiding van de kerken te hebben afgerond. De landelijke regeling voorziet in bijzondere gevallen.
- B5.3 De kerken stimuleren het verlangen om predikant te worden. Zo nodig bieden ze tijdens de opleiding financiële steun.

2021:

- B5.1 De kerken onderhouden voor hun predikanten een academische theologische opleiding.
- B5.2 Wie wenst beroepbaar te worden gesteld als predikant, dient de theologische opleiding van de kerken te hebben afgerond. De landelijke regeling voorziet in bijzondere situaties.
- B5.3 De kerken stimuleren het verlangen om predikant te worden. Zo nodig bieden ze tijdens de opleiding financiële steun.

B5.2

In plaats van 'bijzondere gevallen' staat er nu 'bijzondere situaties'. Zodat niet van iemand gezegd zal worden 'hij is een bijzonder geval' maar 'hij verkeert in een bijzondere situatie'.

B6 rechtspositie predikant

2019:

- B7.1 De rechtspositie van de predikant heeft een eigen kerkelijk karakter. De kerkenraad en de gemeente ontvangen hem als dienaar van Christus.
- B7.2 De kerkenraad ziet erop toe dat de predikant zijn ambt vervult op de wijze die Christus van hem vraagt.
- B7.3 De kerkenraad is namens de gemeente verantwoordelijk voor het levensonderhoud van de predikant. De kerkelijke zorgplicht strekt zich mede uit tot het gezin van de predikant, ook na zijn overlijden.
- B9.3 Bij emeritering behoudt de kerkenraad het toezicht op de predikant en blijft hij verantwoordelijk voor zijn levensonderhoud.

2020:

- B6.1 De kerkenraad houdt zich voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin aan de landelijke regeling.
- B6.2 De kerkenraad is verantwoordelijk voor een voorziening die levensonderhoud biedt aan de predikant bij arbeidsongeschiktheid of ouderdom, en in geval van zijn overlijden aan eventuele nabestaanden.

2021:

- B6.1 De rechtspositie van de predikant wordt bepaald door het kerkelijk recht. Hij heeft geen arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.

- B6.2 De plaatselijke kerk is verantwoordelijk voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin. De kerkenraad houdt zich daarbij aan de landelijke regeling.
- B6.3 De kerk is eveneens verantwoordelijk voor een voorziening die levensonderhoud biedt aan de predikant bij arbeidsongeschiktheid of ouderdom, en in geval van zijn overlijden aan eventuele nabestaanden.

B6.1

Van diverse zijden kregen we het dringende advies om weer een bepaling in deze trant op te nemen. Hun ervaring met de burgerlijke rechtspraak is dat het veel uitmaakt of een kerkorde zich hierover expliciet uitspreekt.

B6.2

In aansluiting op B6.1 is ook deze bepaling iets completer geformuleerd. Inhoudelijk blijft het gelijk.

B7 predikant met een bijzondere taak

2019:

- B8.1 De kerken kunnen aan een predikant een bijzondere opdracht verlenen, zoals voor de theologische opleiding, bijzondere vormen van pastoraat of missionaire arbeid.
- B8.2 De kerken voorzien waar mogelijk in predikanten die een geestelijke verzorgingstaak vervullen bij niet-kerkelijke instellingen.
- B8.3 Ook in geval van een bijzondere taak is de predikant verbonden aan een plaatselijke kerk. De specifieke regeling van zijn rechtspositie behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering en, indien van toepassing, de generale synode.

2020:

- B7.1 Een predikant kan een bijzondere taak aanvaarden in dienst van de kerken of van een niet-kerkelijke instelling.
- B7.2 De daartoe ingestelde landelijke commissie beoordeelt of de bijzondere taak past bij het ambt van predikant, en ziet toe op de regeling van zijn rechtspositie.
- B7.3 Ook in geval van een bijzondere taak is de predikant verbonden aan een kerkenraad die het toezicht houdt op zijn ambtsdienst.

2021:

- B7.1 Een predikant kan een bijzondere taak aanvaarden in dienst van de kerken of van een niet-kerkelijke instelling.
- B7.2 De daartoe ingestelde landelijke commissie beoordeelt of de bijzondere taak past bij het ambt van predikant, en ziet toe op de regeling van zijn rechtspositie.
- B7.3 Ook in geval van een bijzondere taak is de predikant verbonden aan een kerk waarvan de kerkenraad het toezicht houdt op zijn ambtsdienst.

B7.3

Heel precies gezegd is een predikant niet verbonden aan een kerkenraad, maar aan een kerk. In die trant is deze bepaling nu gecorrigeerd.

B8 bijzondere preekbevoegdheid

2019:

- B19.2 De regionale vergadering kan aan niet-predikanten bevoegdheid verlenen om in de kerken het Woord te verkondigen.

2020:

- B8.1 De regionale vergadering kan met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie aan niet-predikanten bevoegdheid verlenen om in de kerken het Woord van God te verkondigen.
- B8.2 In een missionaire situatie kan de kerkenraad aan een kerkelijk werker die bevoegd is om het Woord van God te verkondigen, de bevoegdheid verlenen om ook de sacramenten te bedienen.

2021:

- B8.1 De regionale vergadering kan met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie aan niet-predikanten bevoegdheid verlenen om in de kerken het Woord van God te verkondigen.

B8.2 In een missionaire situatie kan de kerkenraad aan een kerkelijk werker die bevoegd is om het Woord van God te verkondigen, de bevoegdheid verlenen om ook de sacramenten te bedienen.

Geen wijzigingen.

B9 emeritaat

2019:

- B9.1 De kerkenraad verleent een predikant emeritaat bij het bereiken van de daarvoor in de generale regeling gestelde leeftijd.
- B9.2 Wanneer een predikant als gevolg van ziekte of ongeval blijvend verhinderd is om zijn ambt te vervullen, verleent de kerkenraad hem vervroegd emeritaat.
- B9.3 Bij emeritering behoudt de kerkenraad het toezicht op de predikant en blijft hij verantwoordelijk voor zijn levensonderhoud.
- B9.4 Een emeritus-predikant behoudt de bevoegdheid om het Woord te verkondigen en de sacramenten te bedienen.
- B9.5 Een besluit van de kerkenraad tot emeritering behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

2020:

- B9.1 De kerkenraad verleent een predikant emeritaat wanneer deze de daarvoor in de samenleving gangbare leeftijd bereikt of blijvend arbeidsongeschikt raakt.
- B9.2 Bij emeritering wordt de predikant vrijgesteld van zijn taak maar behoudt hij zijn bevoegdheid.
- B9.3 De kerkenraad verleent het emeritaat met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en onder goedkeuring van de regionale vergadering.
- B9.4 De kerkenraad houdt het toezicht op de ambtsdienst van de emeritus-predikant.

2021:

- B9.1 De kerkenraad verleent een predikant emeritaat wanneer deze de daarvoor in de samenleving gangbare leeftijd bereikt of blijvend arbeidsongeschikt raakt.
- B9.2 Bij emeritering wordt de predikant vrijgesteld van zijn taak maar behoudt hij zijn bevoegdheid.
- B9.3 De kerkenraad verleent het emeritaat met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en onder goedkeuring van de regionale vergadering.
- B9.4 De kerkenraad houdt het toezicht op de ambtsdienst van de emeritus-predikant.

B9.1

De GSLV had deze bepaling wel concreter en actueler willen formuleren. Maar op het moment van vaststelling was nog niet bekend in welke richting de ouderdomsvoorziening van predikanten in de nieuwe kerkgemeenschap zou worden ingericht: dat proces ligt buiten de bevoegdheid van de GSLV. Voor dit moment is de formulering dus gelaten zoals ze was; mogelijk dat bij de vaststelling in tweede lezing meer bekend is, zodat de formulering van deze bepaling daarop kan worden aangepast.

B10 ontheffing predikant

2019:

- B12.1 De kerkenraad ontheft een predikant van zijn ambt wanneer deze binnen twee jaar na een losmaking geen beroep van een andere kerk ontvangt en aanvaardt, of wanneer de regionale vergadering besluit dat de predikant na de losmaking niet langer beroepbaar is.
- B12.2 In andere gevallen kan ontheffing slechts plaatsvinden op verzoek van de predikant.
- B12.3 Het besluit van de kerkenraad tot ontheffing behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B12.4 Bij ontheffing verliest de predikant zijn ambt en vervalt zijn bevoegdheid om het Woord te verkondigen of de sacramenten te bedienen.

2020:

- B10.1 Een predikant kan ontheffing vragen uit zijn ambt.
- B10.2 Bij ontheffing verliest de predikant zijn taak en bevoegdheid.
- B10.3 De kerkenraad verleent de ontheffing met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en onder goedkeuring van de regionale vergadering.

2021:

- B10.1 Een predikant kan ontheffing vragen uit zijn ambt.
- B10.2 Bij ontheffing verliest de predikant zijn taak en bevoegdheid.

B10.3 De kerkenraad verleent de ontheffing met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en onder goedkeuring van de regionale vergadering.

Geen wijzigingen.

B11 non-actiefstelling predikant

2019:

B10.1 Bij dringende noodzaak kan de kerkenraad als tijdelijke ordemaatregel besluiten tot gehele of gedeeltelijke op non-actief stelling van de predikant.

B10.2 Het besluit van de kerkenraad tot op non-actief stelling behoeft de goedkeuring van de kerkenraad van de naburige kerk.

E5.1 De regionale vergadering wijst voor elke kerk een andere kerk aan als naburige kerk, om haar in bijzondere situaties bij te staan.

2020:

B11.1 Bij dringende noodzaak kan de kerkenraad als tijdelijke ordemaatregel besluiten tot gehele of gedeeltelijke op non-actief stelling van de predikant.

B11.2 Het besluit van de kerkenraad tot op non-actief stelling behoeft achteraf de goedkeuring van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad.

2021:

B11.1 Bij dringende noodzaak kan de kerkenraad als tijdelijke ordemaatregel besluiten tot gehele of gedeeltelijke non-actiefstelling van de predikant.

B11.2 Het besluit van de kerkenraad tot non-actiefstelling behoeft de medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie.

B11.1

De wijziging is louter taalkundig: niet 'op non-actief stelling' maar 'non-actiefstelling'.

B11.2

Vanuit het land kregen we signalen dat een naburige kerkenraad vaak moeite heeft om deze bijzondere taak goed in te vullen. Logisch: weinig kerkenraden hebben hier ervaring mee. En dus was het advies om dit te beleggen bij een landelijke commissie, die wel ervaring op kan bouwen in het omgaan met dergelijke situaties.

De exacte invulling van de taken en bevoegdheden van deze en andere commissies wordt naderhand geregeld, in hun instructies en in de landelijke regelingen (zie A3.2).

B12 losmaking predikant

2019:

B11.1 Indien sprake is van een situatie waarin de predikant de gemeente blijvend niet meer met vrucht kan dienen, kan de kerkenraad besluiten de predikant los te maken van de gemeente.

B11.2 Het besluit van de kerkenraad tot losmaking behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

B11.3 Een losgemaakte predikant behoudt de bevoegdheid om in andere kerken het Woord te verkondigen en de sacramenten te bedienen.

B11.4 De kerkenraad behoudt het toezicht op de predikant zo lang deze beroepbaar is en niet aan een andere kerk is verbonden. Op verzoek van de kerkenraad of de predikant kan de regionale vergadering het toezicht opdragen aan een andere kerkenraad.

B12.1 De kerkenraad ontheft een predikant van zijn ambt wanneer deze binnen twee jaar na een losmaking geen beroep van een andere kerk ontvangt en aanvaardt, of wanneer de regionale vergadering besluit dat de predikant na de losmaking niet langer beroepbaar is.

2020:

B12.1 Wanneer de kerkenraad oordeelt dat de predikant de gemeente blijvend niet meer met vrucht kan dienen, kan hij hem losmaken van de plaatselijke kerk.

B12.2 Ook wanneer een predikant voor bepaalde tijd is beroepen en daarna geen nieuw beroep ontvangt, kan de kerkenraad overgaan tot losmaking.

B12.3 Bij losmaking verliest de predikant zijn taak in de plaatselijke kerk maar behoudt zijn bevoegdheid in het kerkverband.

- B12.4 Het besluit van de kerkenraad tot losmaking behoeft de medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B12.5 De regionale vergadering wijst een kerkenraad aan die het toezicht houdt op de ambtsdienst van de losgemaakte predikant.
- B12.6 Wanneer de daartoe ingestelde landelijke commissie oordeelt dat de predikant na de losmaking niet beroepbaar kan blijven of wanneer de losgemaakte predikant binnen een door de regionale vergadering vastgestelde termijn geen nieuw beroep ontvangt, verklaart de toezichthoudende kerkenraad, onder goedkeuring van de regionale vergadering, zijn ambt voor beëindigd en verliest de predikant zijn bevoegdheid.

2021:

- B12.1 Wanneer de kerkenraad oordeelt dat er gewichtige redenen zijn waarom de predikant de gemeente niet meer kan dienen, kan hij hem losmaken van de plaatselijke kerk.
- B12.2 Ook wanneer een predikant voor een bepaalde tijd was geroepen en geen nieuwe roeping ontving, gaat de kerkenraad over tot losmaking.
- B12.3 Het besluit van de kerkenraad tot losmaking behoeft de medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie en de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B12.4 Wanneer de predikant dit wenst en de landelijke commissie hierover positief oordeelt, blijft de predikant na losmaking beroepbaar gedurende een door de regionale vergadering vast te stellen termijn.
- B12.5 Een losgemaakte predikant die beroepbaar blijft, behoudt zijn bevoegdheid. De regionale vergadering wijst een kerkenraad aan die het toezicht houdt.
- B12.6 Wanneer de predikant bij losmaking niet beroepbaar blijft of binnen de vastgestelde termijn geen nieuwe roeping ontvangt, verklaart de kerkenraad die op dat moment het toezicht houdt, onder goedkeuring van de regionale vergadering, zijn ambt voor beëindigd en verliest de predikant zijn bevoegdheid.

B12.1

Er zijn meerdere situaties denkbaar waarin een kerkenraad kan besluiten tot losmaking. Het hoeft niet alleen te zijn dat de predikant slecht functioneert. Als voorbeeld is ook wel genoemd het samengaan van twee kerken, ieder met een eigen predikant, die vervolgens nog maar ruimte hebben voor één predikant. De ander kan dan worden losgemaakt. Ook wanneer een gemeente zo klein wordt dat de kerk moet worden opgeheven, is losmaking beter dan 'constateren dat de predikant in een gat valt'. Daarom is de grondslag voor losmaking nu opener geformuleerd dan in vorige versies.

B12.2

Dit is een eigensoortige situatie. Heeft de kerkenraad in B12.1 ruimte voor een eigen afweging, bij B12.2 is het onvermijdelijk. Daarom niet meer 'kan'.

B12.4-6

Wanneer een predikant wordt losgemaakt, vervalt zijn roeping, en daarmee de grondslag voor zijn bevoegdheid. Daarom zijn de bepalingen in de tweede helft van dit artikel opnieuw geformuleerd. Uitgangspunt is niet meer 'de predikant behoudt zijn bevoegdheid, tenzij' maar 'de predikant verliest zijn bevoegdheid, tenzij'.

Het vereist dus a. de duidelijke wens van de predikant, b. een positief oordeel van de landelijke commissie en c. een positief besluit van de regionale vergadering.

B13 schorsing en afzetting predikant

2019:

- B13.1 De kerkenraad schorst een predikant die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt, in strijd handelt met het verbindingsformulier dan wel de ambtelijke waarschuwingen negeert.
- B13.2 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de goedkeuring van de kerkenraad van de naburige kerk.
- B13.3 Een schorsing betreft zowel de taken in de plaatselijke kerk als de bevoegdheid om in andere kerken het Woord te verkondigen of de sacramenten te bedienen.
- B13.4 Een schorsing geldt voor een periode van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze periode eenmaal worden verlengd.
- B13.5 De kerkenraad beoordeelt of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B13.6 Bij afzetting verliest de predikant zijn ambt en vervalt zijn bevoegdheid om het Woord te verkondigen of de sacramenten te bedienen.

2020:

- B13.1 De kerkenraad schorst een predikant die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt, in strijd handelt met het verbindingsformulier of de ambtelijke waarschuwingen negeert.

- B13.2 Een schorsing betreft zowel de bevoegdheid van de predikant in de plaatselijke kerk als zijn bevoegdheid in het kerkverband.
- B13.3 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de goedkeuring van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad.
- B13.4 Een schorsing geldt voor een periode van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze periode onder goedkeuring van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad eenmaal worden verlengd.
- B13.5 De kerkenraad beoordeelt met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B13.6 Bij afzetting verliest de predikant zijn ambt en daarmee zijn bevoegdheid.

2021:

- B13.1 De kerkenraad schorst een predikant die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt, in strijd handelt met het verbindingsformulier of de ambtelijke waarschuwingen negeert.
- B13.2 Een schorsing betreft zowel de bevoegdheid van de predikant in de plaatselijke kerk als zijn bevoegdheid in het kerkverband.
- B13.3 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie.
- B13.4 Een schorsing geldt voor een termijn van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze termijn met medewerking van de landelijke commissie eenmaal worden verlengd.
- B13.5 De kerkenraad beoordeelt met medewerking van de landelijke commissie of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.
- B13.6 Bij afzetting verliest de predikant zijn ambt en daarmee zijn bevoegdheid.

B13.3-4

Evenals bij de non-actiefstelling is ook hier niet langer de naburige kerkenraad in beeld, maar de landelijke commissie.

B14 ambt van ouderling

2019:

- B14.1 De ouderlingen waken over de gemeente van Christus. Zij zien erop toe dat het Woord betrouwbaar wordt verkondigd en de sacramenten heilig worden bediend.
- B14.2 De ouderlingen zien toe op het geestelijk leven van de leden van de gemeente. Zij zoeken hen op en zorgen dat ook andere gemeenteleden dit doen.
- B14.3 De ouderlingen zien toe op elkaar en op de andere ambtsdragers en overige werkers in de kerk.
- B14.4 Wanneer een kerk minder dan twee ouderlingen heeft, besluit de regionale vergadering over de gevolgen.
- B7.2 De kerkenraad ziet erop toe dat de predikant zijn ambt vervult op de wijze die Christus van hem vraagt.

2020:

- B14.1 De ouderlingen geven leiding aan de opbouw van de gemeente als lichaam van Christus.
- B14.2 De ouderlingen zien toe op de leden van de gemeente. Zij zoeken hen regelmatig op om hen te bemoedigen en aan te sporen. Zo nodig oefenen zij kerkelijke tucht.
- B14.3 De ouderlingen zien toe op elkaar en op de andere ambtsdragers en overige werkers in de kerk. In het bijzonder waken zij over de verkondiging van het Woord van God en de bediening van de sacramenten.
- B14.4 De ouderlingen kunnen taken onderling verdelen. Ook kunnen zij zich laten bijstaan door andere gemeenteleden of door een kerkelijk werker.

2021:

- B14.1 De ouderlingen geven leiding aan de opbouw van de gemeente als lichaam van Christus.
- B14.2 De ouderlingen zijn verantwoordelijk voor het kerkelijk toezicht op de leden van de gemeente. Zij zoeken hen op en moedigen hen aan tot een leven met de Heer.
- B14.3 De ouderlingen zien toe op de ambtsdienst van elke ambtsdrager. In het bijzonder waken zij over de verkondiging van het Woord van God en de bediening van de sacramenten. Ook zien zij toe op de overige werkers in de kerk.

B14.4 De ouderlingen kunnen taken onderling verdelen. Ook kunnen zij zich laten bijstaan door andere gemeenteleden of door een kerkelijk werker.

B14.2

De wijziging hangt samen met de nieuwe opzet van hoofdstuk D. In het desbetreffende rapport schreven we daarover:

De nieuwe opzet van hoofdstuk D noodzaakte eveneens tot een aanpassing van art. B14. De regel dat de ouderlingen zo nodig kerkelijke tucht oefenen, moest hier vervallen, want die uitwerking komt pas in hoofdstuk D. Tegelijk is die relatie met hoofdstuk D nu sterker verwoord: i.p.v. “de ouderlingen zien toe op de leden van de gemeente” staat er nu “de ouderlingen zijn verantwoordelijk voor het kerkelijk toezicht op de leden van de gemeente”. Het gaat om een complex waarvoor de ouderlingen wel verantwoordelijkheid dragen, maar waar ook de gemeente zelf een belangrijke rol in zal blijken te hebben.

B14.3

Naar aanleiding van de bespreking in de GSLV wordt er onderscheid gemaakt tussen het toezicht op de ambtelijke dienst (dat staat nu ook voorop) en het toezicht op andere werkers, zoals de kerkelijk werker uit B14.4

B15 ambt van diaken

2019:

B15.1 De diakenen gaan de gemeente voor in hulpbetoon, gedreven door de liefde van Christus.

B15.2 De diakenen bezoeken de leden van de gemeente die ziekte, eenzaamheid of armoede ervaren. Ze bieden hun troost en praktische ondersteuning.

B15.3 De diakenen zamelen middelen in om uit te delen aan wie tekort komt, zowel binnen als buiten de gemeente. Over hun beheer leggen zij verantwoording af aan de kerkenraad en de gemeente.

B15.4 De diakenen stimuleren de gemeente om zich in te zetten voor een rechtvaardige samenleving.

B15.5 Wanneer een kerk geen diakenen heeft, zorgt de kerkenraad dat het hulpbetoon in de gemeente en de dienst aan de samenleving voortgang vinden.

2020:

B15.1 De diakenen stimuleren de gemeente om, gedreven door Gods liefde voor de wereld, goed te doen aan alle mensen.

B15.2 De diakenen geven zorg aan de leden van de gemeente die in hun leven moeite ervaren. Ze bieden hun troost en praktische ondersteuning.

B15.3 De diakenen leggen over hun beheer verantwoording af aan de kerkenraad en de gemeente.

2021:

B15.1 De diakenen stimuleren de gemeente om, gedreven door Gods liefde voor de wereld, goed te doen aan alle mensen.

B15.2 De diakenen geven zorg aan de leden van de gemeente die in hun leven moeite ervaren. Ze bieden hun troost en praktische ondersteuning.

B15.3 De diakenen leggen over hun beheer verantwoording af aan de kerkenraad en de gemeente.

Geen wijzigingen.

B16 roeping van ouderlingen en diakenen

2019:

B16.1 De wettige roeping van ouderlingen of diakenen bestaat uit de voordracht door de gemeente, de benoeming door de kerkenraad, de instemming van de gemeente en de bevestiging.

B16.2 De kerkenraad vraagt de gemeente om belijdende leden voor te dragen die kunnen dienen als ouderling of diaken. De plaatselijke regeling kan grenzen stellen aan geslacht, leeftijd, rust na eerdere ambtsdienst of onderlinge verwantschap van ambtsdragers.

B16.3 In overleg met de diakenen beoordeelt de kerkenraad de geschiktheid van de voorgedragen kandidaten. Wanneer er meer geschikte kandidaten zijn dan benodigd, laat de kerkenraad de belijdende leden van de gemeente kiezen of maakt zelf een keus.

B16.4 De kerkenraad benoemt ouderlingen en diakenen voor een bepaald aantal jaren, afhankelijk van de plaatselijke regeling. Als regel treedt elk jaar een evenredig deel van hen af.

B16.5 Nadat de instemming van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.

2020:

B16.1 De roeping van ouderlingen en diakenen vindt plaats door de kerkenraad, met medewerking van de gemeente.

B16.2 De kerkenraad vraagt de gemeente om belijdende leden voor te dragen die kunnen dienen als ouderling of diaken. De plaatselijke regeling kan nadere bepalingen stellen.

B16.3 De kerkenraad beoordeelt de geschiktheid van de voorgedragen kandidaten. Wanneer er meer geschikte kandidaten zijn dan benodigd, laat de kerkenraad de belijdende leden van de gemeente kiezen.

B16.4 De kerkenraad roept ouderlingen en diakenen voor een bepaald aantal jaren. Als regel treedt elk jaar een evenredig deel van hen af.

B16.5 Nadat de instemming van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.

2021:

B16.1 De roeping van ouderlingen en diakenen vindt plaats door de kerkenraad, met medewerking van de gemeente.

B16.2 De kerkenraad vraagt de gemeente om belijdende leden voor te dragen die kunnen dienen als ouderling of diaken. De plaatselijke regeling kan nadere voorwaarden stellen.

B16.3 De kerkenraad beoordeelt de geschiktheid van de voorgedragen kandidaten. Wanneer er meer geschikte kandidaten zijn dan benodigd, laat de kerkenraad de belijdende leden van de gemeente kiezen.

B16.4 Nadat de bewilliging van de gemeente is verkregen vindt de bevestiging plaats in een kerkdienst.

B16.5 De kerkenraad roept ouderlingen en diakenen voor een bepaald aantal jaren. Als regel treedt elk jaar een evenredig deel van hen af.

B16.4-5

De beide bepalingen zijn van plaats gewisseld; B16.4 maakt eerst de procedure af, daarna komt het perspectief van B16.5.

Verder is 'instemming' gewijzigd in 'bewilliging'; zie bij B4.6 en F3.2.

B17 ontheffing ouderling of diaken

2019:

B17.1 Wie benoemd of bevestigd is als ouderling of diaken, kan met opgaaf van redenen ontheffing vragen.

B17.2 Wanneer de kerkenraad de ontheffing verleent, doet hij daarvan mededeling aan de gemeente.

2020:

B17.1 Wie geroepen wordt tot of bevestigd is in het ambt van ouderling of diaken, kan ontheffing vragen.

B17.2 Wanneer de kerkenraad ontheffing verleent, doet hij daarvan mededeling aan de gemeente.

2021:

B17.1 Wie geroepen wordt tot of bevestigd is in het ambt van ouderling of diaken, kan ontheffing vragen.

B17.2 Wanneer de kerkenraad ontheffing verleent, maakt hij dit aan de gemeente bekend.

Geen inhoudelijke wijzigingen.

B18 schorsing en afzetting ouderling of diaken

2019:

B18.1 De kerkenraad schorst een ouderling of diaken die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt, in strijd handelt met het verbindingsformulier dan wel de ambtelijke waarschuwingen negeert.

B18.2 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de goedkeuring van de kerkenraad van de naburige kerk.

B18.3 Een schorsing geldt voor een periode van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze periode eenmaal worden verlengd.

B18.4 De kerkenraad beoordeelt of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

2020:

B18.1 De kerkenraad schorst een ouderling of diaken die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt of de ambtelijke waarschuwingen negeert.

B18.2 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de goedkeuring van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad.

B18.3 Een schorsing geldt voor een periode van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze periode onder goedkeuring van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad eenmaal worden verlengd.

B18.4 De kerkenraad beoordeelt of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

2021:

B18.1 De kerkenraad schorst een ouderling of diaken die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt verwaarloost of misbruikt of de ambtelijke waarschuwingen negeert.

B18.2 Het besluit van de kerkenraad tot schorsing behoeft de medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie.

B18.3 Een schorsing geldt voor een termijn van ten hoogste vier maanden. Indien nodig kan deze termijn met medewerking van de landelijke commissie eenmaal worden verlengd.

B18.4 De kerkenraad beoordeelt of na de schorsing afzetting moet volgen. Het besluit van de kerkenraad tot afzetting behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

Over de wijziging in B18.2-3, van 'naburige kerkenraad' naar 'landelijke commissie': vergelijk B11 en B13.

B19 vervanging

2019:

B3.5 Wanneer een kerk geen predikant heeft, zorgt de kerkenraad dat de verkondiging van het Woord en de bediening van de sacramenten voortgang vinden.

B14.4 Wanneer een kerk minder dan twee ouderlingen heeft, besluit de regionale vergadering over de gevolgen.

B15.5 Wanneer een kerk geen diakenen heeft, zorgt de kerkenraad dat het hulpbetoon in de gemeente en de dienst aan de samenleving voortgang vinden.

2020:

B19.1 Wanneer een kerk geen predikant heeft, nodigt de kerkenraad andere predikanten of preekbevoegden uit om in de kerkdiensten voor te gaan.

B19.2 Wanneer een kerk geen diakenen heeft, behartigen de ouderlingen hun taak.

B19.3 Wanneer een kerk minder dan twee ouderlingen heeft, besluit de regionale vergadering over de gevolgen.

2021:

B19.1 Wanneer een kerk geen predikant heeft, nodigt de kerkenraad andere predikanten of preekbevoegden uit om in de kerkdiensten voor te gaan.

B19.2 Bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen.

B19.3 Wanneer een kerk geen diakenen heeft, behartigen de ouderlingen hun taak.

B19.4 Wanneer een kerk minder dan twee ouderlingen heeft, besluit de regionale vergadering over de gevolgen.

B19.2 is nieuw.

Vanuit de GSLV kwam het voorstel om dit uitdrukkelijk zo in de kerkorde op te nemen. Sommigen meenden dat het overbodig was: uitzonderlijke situaties hoeft je niet te regelen. Ook zonder zo'n bepaling is er de genoemde ruimte. Als een predikant onverwacht ziek wordt, kan het avondmaal toch doorgang vinden, maar dan bediend door een ouderling.

De indiener van het voorstel betoogde echter dat niet elke ouderling die ruimte ook werkelijk zo zal ervaren. Het zal die ouderling helpen wanneer hij in de kerkorde leest dat hij gerechtigd is in zo'n geval de plaats van de afwezige predikant in te nemen.

De formulering van B19.2 is tamelijk open: 'bij afwezigheid van een predikant'. Het blijft dus niet beperkt tot de genoemde situatie dat de ingeplande predikant op het laatste moment verstek moet laten gaan. Het kan ook gaan om een kerk die geen eigen predikant heeft, maar toch met grote regelmaat het avondmaal wil vieren en dan niet altijd een predikant van elders beschikbaar vindt. Verder is 'de kerkenraad' genoemd als actor: de betrokken ouderling trekt de bevoegdheid niet eigenmachtig naar zich toe. Het is de kerkenraad die hem moet machtigen. Ook al is dat eventueel in een kort beraad op zondagmorgen: 'doe jij het maar'.

B20 kerkelijk werker

2019:

B19.1 De kerkenraad kan een of meer kerkelijk werkers benoemen om naast de ambtsdragers taken in de gemeente uit te voeren.

B19.2 De regionale vergadering kan aan niet-predikanten bevoegdheid verlenen om in de kerken het Woord te verkondigen.

2020:

B20.1 De kerkenraad kan een kerkelijk werker benoemen om naast de ambtsdragers taken in de gemeente uit te voeren.

B20.2 De kerkenraad houdt zich voor wat betreft profiel, taken en positie van de kerkelijk werker aan de landelijke regeling.

2021:

B20.1 De kerkenraad kan een kerkelijk werker benoemen om naast de ambtsdragers taken in de gemeente uit te voeren.

B20.2 De kerkenraad houdt zich voor profiel, taken en positie van de kerkelijk werker aan de landelijke regeling.

De wijziging is slechts taalkundig.

B21 integer handelen

2019:

B20.1 De predikanten, ouderlingen, diakenen, docenten aan de kerkelijke theologische opleiding en allen die bevoegdheid ontvangen om in de kerken het Woord te verkondigen, verbinden zich aan de leer van de Bijbel zoals verwoord in de in artikel A2 genoemde belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit door ondertekening van het verbindingsformulier.

B20.2 De ambtsdragers en overige werkers in de kerk aanvaarden de gedragscode die op hen van toepassing is.

B20.3 Wanneer iemand zich beklagt over seksueel misbruik door een ambtsdrager of andere werker in een kerkelijke relatie, kan de klager een uitspraak vragen van de daarvoor aangewezen klachtencommissie. De betrokken ambtsdrager of andere werker verleent volle medewerking.

2020:

B21.1 De ambtsdragers en overige werkers in de kerk handelen in overeenstemming met de gedragscode die op hen van toepassing is.

B21.2 Wanneer iemand zich beklagt over seksueel misbruik door een ambtsdrager of andere werker in een kerkelijke relatie, kan de klager een uitspraak vragen van de daarvoor aangewezen klachtencommissie. De betrokken ambtsdrager of andere werker verleent volle medewerking.

2021:

B21.1 De ambtsdragers en overige werkers in de kerk handelen in overeenstemming met de gedragscode die op hen van toepassing is.

B21.2 Wanneer iemand zich beklagt over seksueel misbruik door een ambtsdrager of andere werker in een kerkelijke relatie, kan de klager een uitspraak vragen van de daarvoor aangewezen klachtencommissie. De betrokken ambtsdrager of andere werker verleent volle medewerking.

Er was in de GSLV veel sympathie voor de wens om niet alleen aandacht te besteden aan seksueel misbruik, maar ook aan andere vormen van misbruik, zoals machtsmisbruik. Voorstellen om daarover iets op te nemen in de kerkorde bleken echter niet haalbaar.

Eerst moet duidelijk worden wat we precies bedoelen met machtsmisbruik, en welke middelen we nodig hebben om dat tegen te gaan. Pas daarna kan worden bezien of dit gesteund moet worden door een kerkorde-artikel, en zo ja, wat daar dan in zou moeten staan.

Het thema verdient dus zeker aandacht, maar eerst op ander niveau: de gezamenlijke commissie die is ingesteld voor het tegengaan van seksueel misbruik, is gevraagd om ook aan dit aspect aandacht te geven en zo nodig met voorstellen te komen.

C. DE GEMEENTE

C1 kerkdiensten

2019:

- C1.1 In elke kerk komt de gemeente op zondag samen in openbare kerkdiensten. Met liederen en gebeden verschijnt ze voor God.
- C1.2 In de kerkdienst wordt het Woord van God verkondigd en worden de sacramenten van doop en avondmaal bediend.
- C1.3 De kerkdienst biedt ruimte voor onderling meeleven en hulpbetoon.
- C1.4 Ook op andere dagen kan de kerkenraad de gemeente samenroepen voor een kerkdienst, zoals op christelijke feestdagen of bij bijzondere gelegenheden.
- C10.1 De gemeente geeft in woord en daad gepaste zorg aan wie gaan sterven, en aan hun familie.
- C10.2 Rond het sterven van een gemeentelid laat de kerk het evangelie klinken van Christus' dood en opstanding.

2020:

- C1.1 In elke plaatselijke kerk komt de gemeente op zondag samen in openbare kerkdiensten. Met liederen, gebeden en gaven verschijnt ze voor God.
- C1.2 In de kerkdiensten wordt het Woord van God verkondigd en worden de sacramenten van doop en avondmaal bediend.
- C1.3 Ook op andere dagen kan de kerkenraad de gemeente samenroepen voor een kerkdienst, zoals op christelijke feestdagen of bij bijzondere gelegenheden.

2021:

- C1.1 Iedere zondag komt de gemeente samen in openbare kerkdiensten. Met liederen, gebeden en gaven verschijnt ze voor God.
- C1.2 In de kerkdiensten wordt het Woord van God verkondigd en worden de sacramenten van doop en avondmaal bediend.
- C1.3 Ook op andere dagen kan de kerkenraad de gemeente samenroepen voor een kerkdienst, zoals op christelijke feestdagen of bij bijzondere gelegenheden.

C1.1

De aanduiding 'in elke plaatselijke kerk' is vervallen. Sommigen vonden het naast 'gemeente' wat veel van het goede. Bovendien is het niet meer nodig, nu A1.2 al iets dergelijks zegt: "In elke plaatselijke kerk deelt en viert de gemeente dit geloof". C1 bouwt daarop voort.

C2 gemeenteleven

2019:

- C6.1 De gemeente zoekt in woord en daad vanuit het evangelie van Christus hen die God niet kennen of van Hem vervreemd zijn.
- C6.2 De gemeente ondersteunt kerkelijke missionaire activiteiten in binnen- en buitenland door gebeden, giften en betrokkenheid.
- C7.2 De gemeenteleden leggen zich persoonlijk en gezamenlijk toe op het gebed, inzicht in de Bijbel en een leven voor God.

2020:

- C2.1 De leden van de gemeente ontmoeten elkaar naast de kerkdienst in andere verbanden, om elkaar op te bouwen in het geloof.
- C2.2 De gemeente zoekt in woord en daad wie God niet kennen of van Hem vervreemd zijn, om ook hen voor Christus te winnen.
- C2.3 De gemeente ondersteunt missionaire activiteiten in binnen- en buitenland door gebeden, gaven en betrokkenheid.

2021:

- C2.1 De leden van de gemeente ontmoeten elkaar naast de kerkdienst in andere verbanden, om elkaar op te bouwen in het geloof.
- C2.2 De gemeente zoekt in woord en daad wie God niet kennen of van Hem vervreemd zijn, om ook hen voor Christus te winnen.
- C2.3 De gemeente ondersteunt missionaire activiteiten in binnen- en buitenland door gebeden, gaven en betrokkenheid.

Geen wijzigingen.

C3 leden van de gemeente

2019:

- C2.1 Tot de gemeente behoren belijdende leden, doopleden en gastleden.
- C2.2 Belijdende leden hebben openbare geloofsbelijdenis gedaan. Zij zijn gedoopt en gerechtigd om deel te nemen aan het avondmaal.
- C2.3 Doopleden hebben als kind de doop ontvangen, maar hebben nog geen openbare geloofsbelijdenis gedaan.
- C2.4 Gastleden zijn belijdend lid of dooplid in een andere gemeente en hebben goede redenen om met beide gemeentes verbonden te zijn.
- C2.5 De gemeente geeft aandacht aan wie op overige wijze in haar midden verblijven.

2020:

- C3.1 Tot de gemeente behoren belijdende leden en doopleden.
- C3.2 Belijdende leden zijn gedoopt en hebben openbare geloofsbelijdenis gedaan.
- C3.3 Doopleden hebben als kind de doop ontvangen maar hebben nog geen openbare geloofsbelijdenis gedaan.
- C3.4 De gemeente geeft aandacht aan wie op overige wijze in haar midden verblijft.

2021:

- C3.1 Tot de gemeente behoren belijdende leden, doopleden, en wie op andere wijze met haar verbonden zijn.
- C3.2 Belijdende leden zijn gedoopt en hebben openbare geloofsbelijdenis gedaan.
- C3.3 Doopleden hebben als kind de doop ontvangen maar hebben nog geen openbare geloofsbelijdenis gedaan.

C3.4 (versie 2020) is vervangen door een uitbreiding van C3.1.

C3.4 klonk voor menigeen namelijk te afstandelijk. Het gaat onder meer over ongedoopte kinderen van gemeenteleden, of over mensen die op weg zijn naar doop en belijdenis. Zij zijn niet alleen in de gemeente 'aanwezig', maar ze horen er ook helemaal bij! Sommigen zouden hen daarom ook al 'leden' willen noemen. Het zijn echter nog geen doop- of belijdende leden: ze zijn immers nog niet gedoopt. Voor de kerk maakt dat wel uit.

Met alle verschil in accenten vonden we elkaar op het nieuwe C1.1, dat in zijn nazin niet meer maar ook niet minder zegt dan dit: ze zijn geen doop- of belijdend lid, maar ze zijn wel verbonden met de gemeente en op die manier horen ze er echt bij. De gemeente is niet slechts een databestand, ze is een levende gemeenschap.

Het is verder aan elke kerk om zelf te bepalen of men hierin nog speciale categorieën wil onderscheiden of benoemen.

C4 bediening van de doop

2019:

- C3.1 Volwassenen die niet eerder waren gedoopt, ontvangen de heilige doop nadat zij openbare belijdenis van hun geloof hebben gedaan.
- C3.2 De jonge kinderen van belijdende leden ontvangen eveneens de doop. De ouders beloven hun kinderen te onderwijzen in de christelijke leer en hen op te voeden tot een leven met God.
- C3.3 De kerken erkennen de doop die elders in een christelijke kerkgemeenschap op geldige wijze en in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is bediend.

2020:

- C5.1 Volwassenen die niet eerder waren gedoopt, ontvangen de heilige doop nadat zij openbare belijdenis van hun geloof hebben gedaan.
- C5.2 De jonge kinderen van belijdende leden ontvangen eveneens de doop. De ouders beloven hun kinderen te onderwijzen in de christelijke leer en hen op te voeden tot een leven met God.
- C5.3 De kerken erkennen de christelijke doop die elders op ordelijke wijze is bediend.

2021:

- C4.1 De jonge kinderen van belijdende leden ontvangen de heilige doop in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Daarbij beloven de ouders hun kinderen te onderwijzen in de christelijke leer en hen op te voeden tot een leven met God.

- C4.2 Wie niet als kind is gedoopt, ontvangt de doop nadat hij openbare belijdenis van zijn geloof heeft gedaan.
- C4.3 De kerken erkennen de christelijke doop die elders op ordelijke wijze is bediend.

Er is wat geschoven in de volgorde van de artikelen, en binnen de artikelen in de volgorde van de verschillende bepalingen.

C4.1

Theologisch gezien gaat de doop op belijdenis voorop: ouders die zich laten dopen, mogen hun kinderen meenemen in het doopwater. Die kinderen zijn met hun ouders heilig voor God. In de kerkelijke praktijk gaat echter de doop van kinderen voorop. Volwassenen worden alleen gedoopt wanneer ze als kind niet zijn gedoopt. Het bleek voor de formulering van dit artikel eenvoudiger om daar dan ook maar bij aan te sluiten.

In de versie 2019 (C3.3) was aan dooperkenning verbonden dat deze doop moest zijn gedaan in de naam van Vader, Zoon en Geest. In de versie 2020 was dat weggelaten: de juiste doopformule is geen absolute voorwaarde. Zo wordt het in de Bijbel ook niet gepresenteerd: in Handelingen gaat het vooral over de doop op naam van Jezus Christus.

Deze weglating gaf voor sommigen de indruk dat we de doopformule van Matt. 28:19 ook voor onszelf als kerken willen loslaten. Dat was echter niet de bedoeling. Daarom is de formule teruggehaald, nu echter niet in C4.3 maar in C4.1.

C4.2

Terecht werd in de GSLV opgemerkt dat dit niet alleen opgaat voor 'volwassenen'; ook tieners kunnen langs deze weg worden gedoopt.

C5 openbare geloofsbelijdenis

2019:

- C4.1 De kerkenraad en de gemeente stimuleren volwassen doopleden tot het doen van openbare geloofsbelijdenis om deel te kunnen nemen aan het avondmaal.
- C4.2 Voor het doen van openbare geloofsbelijdenis is toelating door de kerkenraad en instemming van de gemeente nodig.
- C7.1 Doopleden en wie zich van buiten de gemeente tot God bekeren, ontvangen kerkelijk onderwijs als voorbereiding op hun openbare geloofsbelijdenis.

2020:

- C4.1 Doopleden en wie zich van buiten de gemeente tot God bekeren, ontvangen kerkelijk onderwijs als voorbereiding op hun openbare geloofsbelijdenis.
- C4.2 Voor het doen van openbare geloofsbelijdenis is toelating door de kerkenraad en instemming van de gemeente nodig.

2021:

- C5.1 Voor het doen van openbare geloofsbelijdenis is toelating door de kerkenraad en bewilliging van de gemeente nodig.
- C5.2 De kerkenraad biedt kerkelijk onderwijs als voorbereiding op de openbare geloofsbelijdenis.

C5.1

Voor 'bewilliging' in plaats van 'instemming': zie bij B4.6.

C5.2

Door de nieuwe volgorde van artikelen en bepalingen kon deze bepaling worden vereenvoudigd. Tegelijk wordt nu de kerkenraad duidelijk aangewezen als verantwoordelijke voor dit onderwijs.

C6 viering van het avondmaal

2019:

- C5.1 De gemeente viert regelmatig het heilig avondmaal dat door Christus is ingesteld.
- C5.2 De belijdende leden en de belijdende gastleden van de gemeente worden uitgenodigd om aan het avondmaal deel te nemen.

C5.3 De kerkenraad kan ook besluiten om doopleden die vanwege hun jonge leeftijd of beperkte ontwikkeling niet rijp zijn voor het doen van openbare geloofsbelijdenis maar zich wel als oprechte gelovigen laten kennen, tot het avondmaal toelaten. Dit besluit heeft de instemming van de gemeente.

C5.4 De gemeente kan als gast aan het avondmaal ontvangen wie elders op vergelijkbare wijze is toegelaten en het geloof van de gemeente deelt.

2020:

C6.1 De gemeente viert regelmatig het avondmaal dat door Christus is ingesteld.

C6.2 De belijdende leden worden uitgenodigd om aan het avondmaal deel te nemen.

C6.3 De kerkenraad kan na raadpleging van de gemeente besluiten om ook doopleden die vanwege hun jonge leeftijd of beperkte ontwikkeling niet rijp zijn voor het doen van openbare geloofsbelijdenis maar zich naar de maat van hun mogelijkheden wel als gelovigen laten kennen, tot het avondmaal toe te laten.

C6.4 De gemeente kan als gast aan het avondmaal ontvangen wie elders op vergelijkbare wijze is toegelaten en het geloof van de gemeente deelt.

2021:

C6.1 De gemeente viert regelmatig het avondmaal dat door Christus is ingesteld.

C6.2 De kerkenraad besluit wie worden uitgenodigd om aan het avondmaal deel te nemen.

Dit artikel leverde een stevig debat op in de GSLV, met name gericht op de eerdere bepaling over het toelaten van doopleden. Sommigen zagen deze ontwikkeling als onvermijdelijk, anderen vonden het te vroeg om dit nu al in de kerkorde vast te leggen.

We vonden elkaar in de summiere bepaling van wat nu C6.2 is. Het is niet alleen een omschrijving die veel open laat; het is ook een teken dat we als kerken elkaar vertrouwen durven geven, het vertrouwen dat die andere kerkenraad, met zijn ander toelatingsbeleid, evengoed het spoor van Christus wil volgen.

C7 huwelijksbevestiging

2019:

C9.1 De kerkenraad bevordert dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, hun burgerlijk huwelijk kerkelijk laten bevestigen.

C9.2 De huwelijksbevestiging vindt plaats in een kerkdienst en heeft de instemming van de gemeente.

C9.3 Over de bevestiging van een huwelijk van doopleden of van een huwelijk waarin man of vrouw niet tot een van de kerken behoort, beslist de kerkenraad.

2020:

C7.1 De kerkenraad bevordert dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen.

C7.2 De huwelijksbevestiging vindt plaats in een kerkdienst en heeft de instemming van de gemeente.

C7.3 Over de bevestiging van een huwelijk van doopleden, van een huwelijk waarin man of vrouw niet tot een kerk behoort, of van andere samenlevingsvormen, beslist de kerkenraad.

2021:

C7.1 De kerkenraad bevordert dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen.

C7.2 De huwelijksbevestiging vindt plaats in een kerkdienst en heeft de bewilliging van de gemeente.

C7.3 In bijzondere situaties beslist de kerkenraad.

C7.3 in de versie 2020 had onbedoeld veel beroering gewekt: alsof de WTK hiermee het homo-huwelijk wilde binnenhalen.

Dat was echter niet de bedoeling, zoals het ook niet de bedoeling was om de bevestiging van een homo-relatie bij voorbaat af te wijzen. Onze bedoeling was slechts wat nu ook in de jongste redactie van C7.3 staat: er zijn op dit terrein allerlei bijzonder situaties denkbaar. Denk bijvoorbeeld aan een huwelijk waarbij man of vrouw geen belijdend lid is, of van een echtpaar dat gekozen heeft voor een geregistreerd partnerschap. Zulke situaties kunnen niet allemaal in de kerkorde van algemene

bepalingen worden voorzien omdat ze vaak maatwerk vereisen; we moeten dat dus overlaten aan de afweging in de kerkenraad.

C8 liturgische formulieren

2020:

- C8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst.
- C8.2 Een voorganger mag de daarin beschreven vragen en beloften alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad en met instemming van de betrokkenen.

2021:

- C8.1 De landelijke regeling biedt formulieren voor de liturgische handelingen in de kerkdienst.
- C8.2 Een voorganger mag de daarin beschreven vragen en beloften alleen aanpassen met goedkeuring van de kerkenraad en met instemming van de betrokkenen.

Geen wijzigingen.

C9 kerkelijke registratie

2019:

- C11.1 De kerkenraad draagt zorg voor een goede registratie van wie tot de gemeente behoren.
- C11.2 De geregistreerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijke doeleinden.

2020:

- C9.1 De kerkenraad draagt zorg voor een goede registratie van wie tot de gemeente behoren.
- C9.2 De geregistreerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijke doeleinden.

2021:

- C9.1 De kerkenraad draagt zorg voor een goede registratie van wie tot de gemeente behoren.
- C9.2 De geregistreerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijke doeleinden.

Geen wijzigingen.

C10 verhuizing

2019:

- C12.1 Gemeenteleden die verhuizen, ontvangen op hun verzoek en na mededeling aan de gemeente een schriftelijke aanbeveling voor de kerkenraad van de gemeente waarheen zij vertrekken.
- C12.2 Wie uit een zusterkerk bij de gemeente binnenkomt, wordt door de kerkenraad op basis van de aanbeveling als lid aanvaard en bij de gemeente geïntroduceerd.
- C12.3 Over de toelating in andere gevallen beslist de kerkenraad.
- C2.4 Gastleden zijn belijdend lid of dooplid in een andere gemeente en hebben goede redenen om met beide gemeentes verbonden te zijn.

2020:

- C10.1 Gemeenteleden die verhuizen, ontvangen op hun verzoek en na mededeling aan de gemeente een schriftelijke aanbeveling voor de kerkenraad van de gemeente waarheen zij vertrekken.
- C10.2 Wie uit een zusterkerk bij de gemeente binnenkomt, wordt door de kerkenraad op basis van de aanbeveling als lid aanvaard en bij de gemeente geïntroduceerd.
- C10.3 Wie goede redenen heeft om met beide gemeentes verbonden te blijven, kan in een van beide gemeentes als gastlid worden aanvaard.
- C10.4 Over de toelating in andere gevallen beslist de kerkenraad.

2021:

- C10.1 Gemeenteleden die verhuizen, ontvangen op hun verzoek en na bekendmaking aan de gemeente een schriftelijke aanbeveling voor de kerkenraad van de gemeente waarheen zij vertrekken.
- C10.2 Wie uit een zusterkerk bij de gemeente binnenkomt, wordt door de kerkenraad op basis van de aanbeveling als lid aanvaard en bij de gemeente geïntroduceerd.
- C10.3 Wie goede redenen heeft om met beide gemeentes verbonden te blijven, kan in een van beide gemeentes als gastlid worden aanvaard.
- C10.4 Over de toelating in andere gevallen beslist de kerkenraad.

Geen inhoudelijke wijzigingen.

C11 onttrekking

2019:

- C13.1 Wanneer iemand aangeeft niet langer tot de gemeente te willen behoren, zich zonder kennisgeving bij een andere kerkgemeenschap aansluit of bij verhuizing naar elders geen aanbeveling aanvraagt, en daar ondanks inspanningen van de ouderlingen en de gemeente bij blijft, berust de kerkenraad daarin en doet hij van de beëindiging van het lidmaatschap mededeling aan de gemeente.
- C13.2 Wanneer iemand lange tijd elk contact met de ouderlingen onmogelijk maakt, verklaart de kerkenraad na instemming van de gemeente zijn lidmaatschap voor beëindigd.

2020:

- C11.1 Wanneer iemand aangeeft niet langer tot de gemeente te willen behoren, zich zonder kennisgeving bij een andere kerkgemeenschap aansluit of bij verhuizing naar elders geen aanbeveling aanvraagt, en daar ondanks inspanningen van de kerkenraad en de gemeente bij blijft, berust de kerkenraad hierin en doet hij van de beëindiging van het lidmaatschap mededeling aan de gemeente.
- C11.2 Wanneer iemand lange tijd elk contact met de ouderlingen onmogelijk maakt, kan de kerkenraad na instemming van de gemeente zijn lidmaatschap voor beëindigd verklaren.

2021:

- C11.1 Wanneer iemand aangeeft niet langer tot de gemeente te willen behoren, zich zonder kennisgeving bij een andere kerkgemeenschap aansluit of bij verhuizing naar elders geen aanbeveling aanvraagt, en daar ondanks inspanningen van de kerkenraad en de gemeente bij blijft, berust de kerkenraad hierin en maakt hij de beëindiging van het lidmaatschap aan de gemeente bekend.
- C11.2 Wanneer iemand lange tijd elk contact met de ouderlingen onmogelijk maakt, kan de kerkenraad na bewilliging van de gemeente zijn lidmaatschap voor beëindigd verklaren.

Geen inhoudelijke wijzigingen.

C12 financiële bijdragen

2019:

- C8.1 De gemeenteleden dragen naar vermogen bij aan de financiële instandhouding van de kerk.
- C8.2 De kerkenraad legt jaarlijks aan de gemeente verantwoording af over zijn financieel beleid en beheer.
- C8.3 Voor beslissingen met verstreckende financiële gevolgen raadpleegt de kerkenraad de gemeente.

2020:

- C12.1 De gemeenteleden dragen naar vermogen bij aan de financiële instandhouding van de kerk.
- C12.2 De kerkenraad legt jaarlijks aan de gemeente verantwoording af over zijn financieel beleid en beheer.
- C12.3 Voor beslissingen met verstreckende financiële gevolgen raadpleegt de kerkenraad de gemeente.

2021:

- C12.1 De gemeenteleden dragen naar vermogen bij aan de financiële instandhouding van de kerk.
- C12.2 De kerkenraad legt jaarlijks aan de gemeente verantwoording af over zijn financieel beleid en beheer.
- C12.3 De kerkenraad draagt zorg voor een deugdelijke financiële administratie en voor een adequate periodieke controle daarvan.

C12.3

Dat de kerkenraad de gemeente moet raadplegen komt ook terug in F3, zeker in de jongste redactie. Het hoefde daarom hier niet nog eens gezegd te worden. In plaats daarvan kwam een bepaling over de noodzakelijke controle.

D. HET TOEZICHT

D1 karakter en doel

2019:

D1.1 De kerk geeft bijzondere zorg aan leden van de gemeente die door hun opvattingen of levensstijl aan de eer van God tekort doen en daarmee hun eigen behoud en dat van de gemeente in gevaar brengen.

D1.2 De kerk spant zich in om de zondaar met God en met de gemeente te verzoenen.

2020:

D1.1 De kerk geeft bijzondere zorg aan leden van de gemeente die door hun opvattingen of levensstijl aan de eer van God tekort doen en daarmee hun eigen behoud en dat van de gemeente in gevaar brengen.

D1.3 De tucht heeft als doel dat de zondaar zich met God en met de gemeente laat verzoenen.

2021:

D1.1 Het kerkelijk toezicht heeft als doel om de leden van de gemeente en de gemeente als geheel te bewaren bij Christus als Heer.

D1.2 De kerk geeft bijzondere zorg aan leden van de gemeente die door hun opvattingen of levensstijl tekort doen aan de eer van God en daarmee hun eigen behoud en het heil van de gemeente in gevaar brengen.

De belangrijkste wijziging is dat we de kerkelijke tucht in een groter kader hebben geplaatst: dat van het kerkelijk toezicht.

Elders in de kerkorde komt dat toezicht ook meermalen ter sprake, met name als taak van de ouderlingen. Door in hoofdstuk D dat kerkelijk toezicht als uitgangspunt te nemen, hopen we dat de tucht beter wordt geïntegreerd in het geheel van het kerkelijk leven.

We zijn er namelijk van overtuigd dat de kerk niet kan functioneren zonder maatregelen van tucht. De Bijbel geeft daarvoor genoeg aanwijzingen. Maar we merken ook dat het niet werkt wanneer tuchttoefening door ambtsdragers en andere gemeenteleden wordt beleefd als een afgezonderde ruimte binnen het kerkelijk gebouw, vol donkere hoeken en nare herinneringen, waar je dus liefst niet naar binnen gaat.

We starten positief: de inzet is om de gemeente en haar leden bij Christus te bewaren. De tucht betekent dat we dit serieus nemen: wanneer iemand wegloopt van de Herder zal Hij dat niet zonder zorg aanzien, en dus mogen wij evenmin de andere kant opkijken.

De term 'tucht' komt overigens in het hoofdstuk niet meer voor. We bieden evenmin een alternatief; dat bleek lastig te vinden. Maar met de nieuwe opzet bleek een speciale term ook niet meer nodig. In het kerkelijk spraakgebruik kan het woord 'tucht' nog steeds dienst blijven doen, bijvoorbeeld in deze toelichting.

Maar zoals gezegd is de blik nu breder: ook de onderlinge bemoediging valt er onder, het omzien naar elkaar, het vasthouden van elkaar om Christus' wil.

D1.2 is vrijwel gelijk aan D1.1 (2020). Juist in geval van afdwaling is er extra inspanning nodig, en extra zorgvuldigheid. Vandaar dat het tegengaan van afdwaling wel de meeste aandacht blijft krijgen: het is waar dit hoofdstuk zich op toespitst.

D2 onderling toezicht

2019:

D2.3 De leden van de gemeente steunen elkaar in de strijd tegen de zonde. Zij waarschuwen elkaar liefdevol naar de regel die Christus in Matteüs 18 heeft gegeven.

D2.4 Leiden de onderlinge waarschuwingen niet tot bekering, dan wordt de kerkenraad ingelicht.

2020:

D2.1 De leden van de gemeente steunen elkaar in de strijd tegen de zonde. Zij waarschuwen elkaar liefdevol naar de regel die Christus in Matteüs 18 heeft gegeven.

D2.2 Leiden de onderlinge waarschuwingen niet tot bekering, dan wordt de kerkenraad ingelicht.

2021:

D2.1 De leden van de gemeente steunen elkaar in de strijd van het geloof. Zij bemoedigen elkaar en waarschuwen elkaar liefdevol, overeenkomstig het onderwijs van Christus in Matteüs 18.

D2.2 Weigert iemand gehoor te geven, dan wordt een ouderling te hulp gevraagd.

D2.1

'De strijd tegen de zonde' (2020) nu geworden tot 'de strijd van het geloof'. Zie daarvoor het schrijven van Paulus in 1 Tim. 6:12. De strijd tegen de zonde is er een aspect van.

'De regel' van Matteüs 18 (2020) is nu geworden tot 'het onderwijs' in Matt. 18. Het gaat inderdaad om meer dan de praktische aanwijzingen in vs. 15-17. Het hele onderwijs van dit hoofdstuk mag meeklinken: wees geen valstrik voor anderen, wees eindeloos bereid om iemand weer op weg te helpen.

D2.2

De kerkenraad komt later in beeld dan in vorige versies het geval was.

Kom je er onderling in de gemeente niet uit, dan hoef je niet meteen de kerkenraad aan te schrijven; begin maar met het raadplegen van een ouderling.

Dat is in lijn met Matt. 18:16, 'neem dan een of twee anderen mee'. Dat hoeft niet perse een ouderling te zijn, maar het is in de kerkelijke praktijk vaak wel een ouderling. D2.2 geeft daar nu ook een kerkordelijk kader voor.

De belangrijkste consequentie is dat ook de ouderling niet meteen in de kerkenraad hoeft te rapporteren dat hij iemand heeft moeten aanspreken. Hij behoort dat pas te doen wanneer hij van oordeel is dat de kerkenraad maatregelen moet nemen.

D3 ambtelijke aansporing en waarschuwing

2019:

D2.1 De predikanten laten in de verkondiging van het Woord van God zijn beloften horen voor wie zich tot Christus bekeert, maar ook de dreiging van Gods oordeel over wie in zonde volhardt.

D2.2 De ouderlingen sporen de leden van de gemeente aan tot een christelijke levensstijl.

D3.1 Wanneer er bedenkingen zijn tegen een gemeentelid geeft de kerkenraad hem gelegenheid om zich vanuit de Bijbel te verantwoorden.

D3.3 Wanneer blijkt dat iemand heeft gezondigd en zich niet wil bekeren, of wanneer iemand weigert om zich te verantwoorden, zet de kerkenraad de tucht voort.

D5.1 In de ambtelijke waarschuwing confronteert de kerkenraad de zondaar met het Woord van God. Door regelmatig contact tracht hij hem tot bekering te brengen.

D5.2 Wanneer de zondaar gehoor geeft aan het Woord van God en bewijst zich daarnaar te willen gedragen, aanvaardt de kerkenraad zijn bekering en steunt hem in de verzoening met God en met de gemeente.

2020:

D1.2 De kerkelijke tucht bouwt voort op de verkondiging van Gods Woord in de gemeente en de regelmatige aansporing door de ambtsdragers.

D3.1 Wanneer er bedenkingen zijn tegen een gemeentelid geeft de kerkenraad hem gelegenheid om zich te verantwoorden.

D3.3 Wanneer blijkt dat iemand vasthoudt aan de zonde of weigert om zich te verantwoorden, gaat de kerkenraad over tot tucht.

D5.1 In de ambtelijke waarschuwingen confronteert de kerkenraad de betrokkene met het Woord van God dat oproept tot bekering.

D5.2 Wanneer de betrokkene gehoor geeft aan het Woord van God en bewijst zich daarnaar te willen gedragen, aanvaardt de kerkenraad zijn bekering en steunt hem in de verzoening met God en met de gemeente.

2021:

D3.1 De ouderlingen sporen de leden van de gemeente aan tot een heilig leven.

D3.2 De ouderlingen waarschuwen wie in zonde leven en roepen hen op om zich tegenover het Woord van God te verantwoorden.

D3.3 Weigert iemand aan de ouderling gehoor te geven, dan wordt de kerkenraad ingelicht.

De ambtelijk waarschuwing was in vorige versies een van de drie middelen die de kerkenraad kon gebruiken (versie 2020 art. D4.1).

Echter, kon je de beide andere middelen (ontzegging van het avondmaal, inschakeling van de gemeente) nog zien als opties die je naar gelang van de situatie wel of niet kunt toepassen, bij vermaan

ligt dat anders. Er is geen enkele maatregel mogelijk zonder dat betrokkene wordt aangesproken, wordt vermaand.

Bovendien is er het verschil dat de ontzegging van het avondmaal of de inschakeling van de gemeente een besluit van de kerkenraad vereist. Voor het waarschuwend aanspreken van een gemeentelid door een ouderling is zo'n besluit niet noodzakelijk: ouderlingen mogen iemand aanspreken op grond van hun ambt, niet pas na een kerkenraadsbesluit.

Een en ander was reden om het vermaan weg te halen uit (nu) D5 en voorop te plaatsen in D3: dit is de basis voor tuchttoefening. En het is dus ook geen speciale taak meer van de kerkenraad, maar van de afzonderlijke ouderlingen.

D3.1 heeft weer de brede inzet van D1.1: dit geldt richting alle gemeenteleden.

D3.2 spitst het vervolgens toe op wie in zonde leven. De formulering is een combinatie van elementen uit D3.1 (2020) en D5.1 (2020). Dat heeft als grootste voordeel dat het nu gaat om 'verantwoording tegenover Gods Woord', twee elementen die in de versie 2020 afzonderlijk stonden vermeld.

D5.2 (2020: hoe te reageren wanneer iemand gehoor geeft) is in de nieuwe opzet vervallen. Het paste goed wanneer de waarschuwing als taak van de kerkenraad wordt gezien, maar is als kerkordelijke regel minder relevant wanneer het waarschuwend aanspreken ligt bij de afzonderlijke ouderlingen.

D4 overtuigingen verdragen

2019:

D3.2 Wanneer er bij iemand sprake is van opvattingen die afwijken van de leer van de kerk, kan de kerkenraad besluiten hem in zijn overtuiging te verdragen als de betrokkene bereid is om zich uit de Bijbel te laten onderwijzen, geen propaganda voert voor zijn opvattingen en zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad.

2020:

D3.2 Wanneer iemand opvattingen heeft die afwijken van de Bijbelse leer, kan de kerkenraad hem in zijn overtuiging verdragen als hij bereid is om zich uit de Bijbel te laten onderwijzen en zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad.

2021:

D4.1 Wanneer iemand opvattingen heeft die afwijken van de Bijbelse leer, kan de kerkenraad hem in zijn overtuiging verdragen als hij bereid is om zich uit de Bijbel te laten onderwijzen en zich houdt aan eventuele aanwijzingen van de kerkenraad.

Omdat samenvoeging met D5 tot misverstand kon leiden (in D5 gaat het over 'optreden', in D4.1. gaat het er om dat de kerkenraad in een bepaalde situatie juist niet hoeft op te treden) is het nu een afzonderlijk artikel geworden.

D5 optreden van de kerkenraad

2019:

D4.1 De kerkenraad gebruikt als middelen van kerkelijke tucht de ambtelijke waarschuwing, de ontzegging van het avondmaal en de inschakeling van de gemeente.

D4.2 Als laatste middel kan de kerkenraad overgaan tot buitensluiting uit de gemeente.

2020:

D4.1 De kerkenraad gebruikt als middelen van tucht de ambtelijke waarschuwing, de ontzegging van het avondmaal en de inschakeling van de gemeente.

D4.2 Als laatste middel kan de kerkenraad overgaan tot buitensluiting uit de gemeente.

2021:

D5.1 Wanneer blijkt dat iemand vasthoudt aan de zonde of weigert om zich te verantwoorden, kan de kerkenraad besluiten om de gemeente te informeren of om de betrokkene de deelname aan het avondmaal te ontzeggen.

D5.2 Als uiterste maatregel kan de kerkenraad overgaan tot buitensluiting uit de gemeente.

D5.1

De volgorde is omgedraaid: het informeren van de gemeente staat nu voorop.

Dat heeft eerst al een praktische reden. Wanneer het informeren van de gemeente als tweede zou worden genoemd, lijkt het alsof die informatie moet handelen over de ontzegging van het avondmaal.

Dat is echter niet de bedoeling: zie de uitwerking in D6.2.

Belangrijker is een andere reden: het informeren van de gemeente is naar onze overtuiging in deze tijd een effectiever middel dan de ontzegging van het avondmaal. Het mag daarom prominenter in beeld komen.

Tegelijk wordt daarmee duidelijk dat het informeren van de gemeente niet pas mogelijk is nadat de betrokkene al een tijd van het avondmaal is afgehouden. Beide maatregelen vragen een eigen afweging, onafhankelijk van elkaar.

Het idee van het informeren van de gemeente als zelfstandig middel van tucht is overigens niet nieuw. Toen de GS Amersfoort-C in 2005 het rapport over huwelijk en echtscheiding behandelde, was een van de conclusies dat er behoefte was aan de mogelijkheid tot publieke tuchtoefening, door middel van het informeren van de gemeente (Acta, art. 57, besluit 4). De ontzegging van het avondmaal was namelijk niet altijd passend, afkondigingen op weg richting buitensluiting nog minder, maar een bepaalde vorm van een publiek oordeel wel. Alleen was de manier waarop dit moest gebeuren nog even zoeken. Het werd meegenomen in de algehele herziening van de kerkorde.

In de Kerkorde van 2014 kwam daarom de 'inschakeling van de gemeente' als afzonderlijk middel van tucht. Toch blijkt dit middel weinig bekend te zijn en wordt het daarom ook minder toegepast dan zou kunnen. Eén van de redenen was misschien dat het pas na de ontzegging van het avondmaal werd genoemd. Dus wanneer die ontzegging van het avondmaal niet werd toegepast, leek ook de inschakeling van de gemeente niet aan de orde te zijn. Dat misverstand wordt door de nieuwe tekst vermeden: het informeren van de gemeente staat nu voorop.

D6 informeren van de gemeente

2019:

- D7.1 Wanneer een belijdend lid of volwassen dooplid ondanks waarschuwingen in zijn zonde volhardt, kan de kerkenraad besluiten tot bekendmaking aan de gemeente.
- D7.2 Het besluit van de kerkenraad behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering. De regionale vergadering geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.
- D7.3 Bij de mededeling aan de gemeente worden de zondaar en zijn verharding bekend gemaakt, met de oproep om voor hem te bidden en hem aan te sporen tot bekering. De kerkenraad kan deze oproep herhalen.
- D7.4 Wanneer de zondaar gehoor geeft en zich bekeert, doet de kerkenraad daarvan mededeling aan de gemeente.

2020:

- D7.1 Wanneer iemand ondanks waarschuwingen in zijn zonde volhardt, kan de kerkenraad besluiten tot bekendmaking aan de gemeente.
- D7.2 Het besluit van de kerkenraad behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering. De regionale vergadering geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.
- D7.3 Bij de mededeling aan de gemeente worden de naam van de betrokkene en zijn verharding bekend gemaakt, met de oproep om voor hem te bidden en hem aan te sporen tot bekering. De kerkenraad kan deze oproep herhalen.
- D7.4 Wanneer de betrokkene gehoor geeft en zich bekeert, doet de kerkenraad daarvan mededeling aan de gemeente.

2021:

- D6.1 Voor het informeren van de gemeente is de goedkeuring vereist van een door de regionale vergadering in te stellen commissie. De commissie geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.
- D6.2 Aan de gemeente worden de naam van de betrokkene en de aard van zijn zonde bekend gemaakt, met de oproep om voor hem te bidden en hem aan te sporen tot bekering. De kerkenraad kan deze oproep herhalen.
- D6.3 Wanneer de betrokkene gehoor geeft en zich bekeert, maakt de kerkenraad dat eveneens aan de gemeente bekend.

D6.1

De term 'informeren' is gekozen in aansluiting bij Matteüs 18:17, 'zeg het de gemeente'. Het benoemt bovendien het gevoelige punt voor betrokkene: de gemeente krijgt het te weten!

Het is tegelijk een reden waarom kerkenraden terugschrikken: kan dit wel vanwege AVG en zo? Het zal niet voor het eerst zijn dat betrokkenen gaan dreigen met 'juridische maatregelen'.

Daarom is het belangrijk dat D6.1 een zorgvuldige procedure regelt.

Nieuw is daarbij dat de goedkeuring in dit soort situaties (zie ook D8.2) niet berust bij de regionale vergadering, maar bij een commissie die daartoe door de regionale vergadering wordt ingesteld. Dit moet eraan bijdragen dat de vertrouwelijkheid in dit stadium gewaarborgd blijft. Bekendmaking komt immers pas later, na de gewenste goedkeuring. Ook zullen er bij dit beraad meer feiten ter tafel komen dan straks aan de gemeente worden bekendgemaakt. Laten die andere feiten dan niet naderhand als 'vertrouwelijke achtergrondinformatie' gaan rondzingen in de regio.

D7 ontzegging van het avondmaal

2019:

- D6.1 Wanneer een belijdend lid de waarschuwingen van de kerkenraad verwerpt of zich schuldig maakt aan een ernstige zonde die de gemeente dreigt te besmetten, ontzegt de kerkenraad hem de toegang tot het heilig avondmaal.
- D6.2 Wanneer iemand de toegang tot het avondmaal is ontzegt, mag hij evenmin zijn kinderen laten dopen of deelnemen aan de verkiezing van ambtsdragers.

2020:

- D6.1 Wanneer iemand de waarschuwingen van de kerkenraad verwerpt of zich schuldig maakt aan een ernstige zonde die de gemeente dreigt te besmetten, ontzegt de kerkenraad hem de toegang tot het avondmaal.
- D6.2 Wanneer iemand de toegang tot het avondmaal is ontzegt, mag hij evenmin zijn kinderen laten dopen of deelnemen aan het kiezen van ambtsdragers.

2021:

- D7.1 De kerkenraad kan iemand de deelname aan het avondmaal ontzeggen voor een termijn van ten hoogste twaalf maanden. Daarna beoordeelt de kerkenraad de situatie opnieuw.
- D7.2 Zolang iemand de deelname aan het avondmaal is ontzegt, mag hij evenmin zijn kinderen laten dopen of deelnemen aan het kiezen van ambtsdragers.

D7.1

Nieuw is dat de ontzegging van het avondmaal wordt gebonden aan een termijn. Dat moet de patstelling voorkomen die nogal eens ontstaat wanneer betrokkene zich verder wel fatsoenlijk gedraagt, maar niet heel duidelijk is over het punt dat destijds voor de kerkenraad reden was om hem het avondmaal te ontzeggen. D7.1 zegt niet dat de kerkenraad hem dan na uiterlijk een jaar weer moet toelaten. Het zegt wel dat de kerkenraad zich na uiterlijk een jaar opnieuw moet beraden of er goede grond is om betrokkene ook onder de huidige omstandigheden het avondmaal te ontzeggen. Zo ja, dan moet dat ook helder worden uitgesproken en zal er opnieuw een termijn aan worden verbonden. Maar zo nee, dan kan de kerkenraad niet uit verlegenheid 'het maar laten zoals het was'.

De voorwaarden die in D6.1 (versie 2020) werden genoemd, zijn nu vermeld in D5.1. Er is wel verschil. Bij D6.1 (2020) was het mogelijk dat de kerkenraad in een acute situatie ('een ernstige zonde die de gemeente dreigt te besmetten') iemand per direct het avondmaal kon ontzeggen. D5.1 (2021) stelt echter de eis dat eerst duidelijk moet zijn dat betrokkene 'vasthoudt aan de zonde of weigert zich te verantwoorden'.

Dat geldt dus ook bij zgn. 'publieke zonden'. Het feit dat iets brede ophef veroorzaakt, is nog geen reden om iemand zonder nader gesprek de toegang tot het avondmaal te weigeren. Voorkom dat iemand te snel of zelfs onverhoord wordt veroordeeld. Doe als kerkenraad eerst onderzoek en spreek betrokkene erop aan.

D8 buitensluiting

2019:

- D8.1 Wanneer een zondaar geen berouw toont maar zich onverschillig of vijandig toont tegenover het evangelie, gaat de kerkenraad over tot buitensluiting uit de gemeente.
- D8.2 Het besluit van de kerkenraad behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering en de instemming van de gemeente.
- D8.3 De buitensluiting vindt plaats in een kerkdienst.

2020:

- D8.1 Wanneer iemand zich ondanks tuchttoefening niet bekeert maar zich onverschillig of vijandig toont tegenover het evangelie, gaat de kerkenraad over tot buitensluiting uit de gemeente.
- D8.2 Het besluit van de kerkenraad behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering. De regionale vergadering geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.
- D8.3 Nadat de instemming van de gemeente is verkregen vindt de buitensluiting plaats in een kerkdienst.

2021:

- D8.1 Wanneer iemand ondanks inspanningen van de kerkenraad en de gemeente zich blijvend onverschillig of zelfs vijandig toont tegenover het evangelie, sluit de kerkenraad hem buiten de gemeente.
- D8.2 Het besluit van de kerkenraad tot buitensluiting behoeft de goedkeuring van een door de regionale vergadering in te stellen commissie. De commissie geeft de betrokkene gelegenheid om zich te verantwoorden.
- D8.3 Nadat de bewilliging van de gemeente is verkregen vindt de buitensluiting plaats in een kerkdienst.

D8.2

Evenals in D6.1 (zie aldaar) is de goedkeuring niet meer belegd bij de regionale vergadering, maar bij een door haar in te stellen commissie.

D9 terugkeer

2019:

- D9.1 Wanneer iemand die als belijdend lid is buitengesloten, met berouw tot God en tot de gemeente terugkeert, wordt hij in de weg van openbare schuldbelijdenis weer in de gemeenschap van de kerk opgenomen. Hiervoor is de instemming van de gemeente vereist.
- D9.2 Wanneer een buitengesloten dooplid terugkeert, wordt hij in de weg van openbare geloofsbelijdenis in de gemeenschap van de kerk opgenomen.

2020:

- D9.1 Wanneer iemand zich na buitensluiting bekeert, kan hij opnieuw tot de gemeente worden toegelaten.
- D9.2 Het besluit van de kerkenraad tot toelating behoeft de instemming van de gemeente.

2021:

- D9.1 Wanneer iemand zich na buitensluiting bekeert, kan hij alleen als belijdend lid in de gemeente terugkeren.
- D9.2 Het besluit van de kerkenraad om iemand te laten terugkeren behoeft de bewilliging van de gemeente.

In D9.1 is toegevoegd dat iemand die ooit is buitengesloten, alleen als belijdend lid kan terugkeren. Dat is vooral van belang als het om buitengesloten doopleden gaat. Wanneer zij willen terugkeren, moet hun bekering een zaak zijn van geloof. Laten ze dat ook maar hardop uitspreken!

E. KERKELIJK SAMENLEVEN

E1 kerkverband

2019:

- E1.1 De [hier is de naam nog in te vullen] Kerken ontmoeten elkaar in regionale vergaderingen en in de generale synode.
- E1.2 In deze vergaderingen heersen de kerken niet over elkaar maar dienen zij elkaar.
- E1.3 Wie naar een regionale vergadering of generale synode worden afgevaardigd, zijn bevoegd om te handelen namens de kerken die hen afvaardigden, zolang zij zich houden aan de Bijbel, de belijdenis van de kerken en de kerkorde.

2020:

- E1.1 De [hier is de naam nog in te vullen] Kerken ontmoeten elkaar in regionale vergaderingen en in de landelijke synode.
- E1.2 In deze vergaderingen heersen de kerken niet over elkaar maar zoeken zij de eenheid die van Christus is.

E1.3 Wie naar een regionale vergadering of landelijke synode worden afgevaardigd, zijn bevoegd om namens de kerken naar eigen inzicht te handelen. Ze zijn slechts gebonden aan de Bijbel, de belijdenis van de kerken en de kerkorde.

2021:

E1.1 De Nederlandse Gereformeerde Kerken ontmoeten elkaar in regionale vergaderingen en landelijk in de synode.

E1.2 In deze vergaderingen heersen de kerken niet over elkaar maar zoeken zij de eenheid die van Christus is.

E1.3 Wie naar een regionale vergadering of de synode worden afgevaardigd, zijn bevoegd om namens de kerken te handelen. Ze houden rekening met wat er in de kerken leeft maar zijn alleen gebonden aan de Bijbel, de belijdenis van de kerken en het kerkelijk recht.

E1.3

Het 'naar eigen inzicht' in de versie 2020 klonk misschien alsof de afgevaardigden alleen bij zichzelf te rade hoefden te gaan, zonder zich iets aan te trekken van wat er in de kerken leeft. Dat is uiteraard niet de bedoeling. In de regionale vergadering hebben de afgevaardigden mandaat van de kerk die hen zond, en behoren ze dus ook te vertolken wat ze vanuit die kerk hebben meegekregen. Ook in de synode wordt het gewaardeerd wanneer afgevaardigden vertellen wat er in hun regionale vergadering over een onderwerp werd gezegd.

Tegelijk zijn afgevaardigden geen belangenbehartigers die enkel hun eigen achterban tevreden moeten stellen. We komen samen als kerken die in Christus aan elkaar verbonden zijn en zich daarom ook door Hem willen laten leiden. Als de afgevaardigden trouw zijn aan die roeping, kunnen de kerken hun veel vertrouwen schenken. Dat geeft de afgevaardigden ruimte om ook te luisteren naar wat de anderen inbrengen, en zo in goed overleg tot een besluit te komen.

E2 regionale vergadering

2019:

E2.1 De kerken in een regio komen ten minste drie keer per jaar in vergadering bijeen.

E2.2 Elke kerk vaardigt twee ambtsdragers af, zo mogelijk een predikant en een ouderling.

E2.3 In de regionale vergadering ontmoeten de kerken elkaar voor onderlinge steun en advies en zien zij op elkaar toe.

E2.4 De kerken ondersteunen elkaar zo nodig ook in financiële zin.

E2.5 De regionale vergadering is bevoegd om te handelen over zaken waarvan de kerken in de betrokken regio eerder hebben besloten om die gezamenlijk te behartigen.

E5.1 De regionale vergadering wijst voor elke kerk een andere kerk aan als naburige kerk, om haar in bijzondere situaties bij te staan.

2020:

E2.1 De kerken in een regio komen ten minste drie keer per jaar in vergadering bijeen.

E2.2 Elke kerk vaardigt twee ambtsdragers af, zo mogelijk een predikant en een ouderling.

E2.3 In de regionale vergadering ontmoeten de kerken elkaar voor onderlinge steun en advies en zien zij op elkaar toe.

E2.4 De kerken ondersteunen elkaar zo nodig ook in financiële zin.

2021:

E2.1 De kerken in een regio komen ten minste drie keer per jaar in vergadering bijeen.

E2.2 Elke kerk zendt twee afgevaardigden, bij voorkeur een predikant en een ouderling of diaken.

E2.3 In de regionale vergadering ontmoeten de kerken elkaar voor onderlinge steun en advies en zien zij op elkaar toe.

E2.2

Het debat in de GSLV leverde twee wijzigingen op.

De eerste is dat een kerk in plaats van een ouderling ook een diaken kan afvaardigen. Die mogelijkheid bestond in de praktijk altijd al wel, maar werd met name in de GKv beschouwd als een 'noodoplossing'. Het is nu een gelijkwaardige optie geworden.

De andere wijziging is de toevoeging van 'bij voorkeur'. Uiteindelijk bepaalt elke kerk zelf wie ze zendt. Dat zou dus zelfs een niet-ambtsdrager kunnen zijn. Maar het kerkverband mag wel een duidelijke

voorkeur uitspreken: voor ambtsdragers, en dan speciaal voor de plaatselijke predikant als een van die twee.

Bij E5.2 is deze uitgesproken voorkeur zelfs helemaal vervallen (zie aldaar), maar bij E2.2 is ze gehandhaafd. In de regionale vergadering zijn de kerken immers rechtstreeks vertegenwoordigd; laat het dan ook zijn door personen die binnen de eigen kerk ambtelijke verantwoordelijkheid dragen.

E2.4 (versie 2020) is verschoven naar E7.3.

E3 kerkvisitatie

2019:

- E4.1 De regionale vergadering benoemt een commissie van visitatoren die alle kerken in de regio bezoekt.
- E4.2 De visitatoren spreken met de plaatselijke ambtsdragers over de opbouw van de gemeente en over de vrede tussen de kerken.
- E4.3 Desgevraagd bieden de visitatoren hulp bij moeiten of conflicten in een gemeente.

2020:

- E3.1 De regionale vergadering benoemt een commissie van visitatoren die regelmatig alle kerken in de regio bezoekt.
- E3.2 De visitatoren spreken met de plaatselijke ambtsdragers over de opbouw van de gemeente en over de vrede tussen de kerken.
- E3.3 Desgevraagd bieden de visitatoren hulp bij moeiten of conflicten in een gemeente.

2021:

- E3.1 De regionale vergadering benoemt een commissie van visitatoren die regelmatig alle kerken in de regio bezoekt.
- E3.2 De visitatoren spreken met de plaatselijke ambtsdragers over hun functioneren, de opbouw van de gemeente en de vrede tussen de kerken.
- E3.3 De kerkenraad geeft ook andere leden van de gemeente gelegenheid om met de visitatoren te spreken.
- E3.4 Desgevraagd bieden de visitatoren hulp bij moeiten of conflicten in een gemeente.

E3.2

Toegevoegd is dat er met de ambtsdragers ook wordt gesproken over hun eigen functioneren. Dat spreekt eigenlijk vanzelf, maar is goed om als afzonderlijk aandachtspunt te benoemen. De visitatoren kunnen bijvoorbeeld gericht vragen naar de verhouding tussen de predikant en de overige ambtsdragers.

E3.3 is als tekst nieuw maar als regel bestaande praktijk, zeker in de GKv.

Het is waardevol om deze regel expliciet uit te schrijven. Het legt het recht vast voor de gemeenteleden, en het geeft de visitatoren houvast om ernaar te vragen.

E4 kerkplanting

2019:

- E6.1 Het besluit van een kerkenraad tot nieuwe instituering, splitsing, opheffing, of samenvoeging met een andere kerk, behoeft de goedkeuring van de regionale vergadering.

2020:

- E4.1 De regionale vergadering steunt de vorming van nieuwe gemeentes. Indien nodig kan de regionale vergadering een kerk aanwijzen die leiding neemt en toezicht houdt.
- E4.2 Het besluit van een kerkenraad tot nieuwe instituering, splitsing, opheffing, of samenvoeging met een andere kerk, behoeft de instemming van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering.

2021:

- E4.1 De regionale vergadering steunt de vorming van nieuwe gemeentes. Indien nodig kan de regionale vergadering een kerk aanwijzen die leiding neemt en toezicht houdt.
- E4.2 Het besluit van een kerkenraad tot nieuwe instituering, splitsing, opheffing, of samenvoeging met een andere kerk, behoeft de bewilliging van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering.

Geen wijzigingen (afgezien van 'bewilliging' in plaats van 'instemming', zie bij B4.6).

E5 synode

2019:

- E7.1 De kerken komen eens in de drie jaar samen in een generale synode.
- E7.2 Elke regionale vergadering zendt twee afgevaardigden: een predikant en een ouderling of voormalig ouderling.

- E7.3 De generale synode is bevoegd om te handelen over zaken waarvan de kerken eerder hebben besloten om die gezamenlijk te behartigen en over zaken die in een regionale vergadering niet konden worden afgehandeld.
- E7.4 De generale synode benoemt commissies die uitvoering geven aan haar beleid en nieuwe besluitvorming voorbereiden.

2020:

- E5.1 De kerken komen eens in de drie jaar samen in een landelijke synode.
- E5.2 Elke regionale vergadering zendt twee afgevaardigden: een predikant en een ouderling.
- E5.3 De landelijke synode is bevoegd om de zaken te behandelen die de kerken gemeenschappelijk aangaan of die de kerkorde daarvoor aanwijst.
- E5.4 De landelijke synode benoemt commissies die uitvoering geven aan haar beleid en nieuwe besluitvorming voorbereiden.

2021:

- E5.1 De kerken komen eens in de drie jaar samen in de synode.
- E5.2 Elke regionale vergadering zendt twee afgevaardigden.
- E5.3 De synode is bevoegd om de zaken te behandelen die de kerken gemeenschappelijk aangaan of die de kerkorde daarvoor aanwijst.

E5.2

Omdat, anders dan in E2.2, de kerken niet rechtstreeks in de synode zijn vertegenwoordigd, is het minder van belang dat de afgevaardigden actueel actief zijn als ambtsdrager. Misschien is een afgevaardigde ook nooit ambtsdrager geweest, maar is hij afgevaardigd vanwege bepaalde kwaliteiten die hij in de synode zou kunnen inbrengen.

Uiteraard mag van de regionale vergaderingen wel worden verwacht dat zij betrouwbare personen afvaardigen, die zich van harte kunnen verbinden aan wat in E1.3 is beschreven.

E5.4 (versie 2020) is verschoven naar E7.1.

E6 voorstellen voor de synode

2019:

- E8.1 Een commissie van de generale synode is bevoegd om voorstellen te doen betreffende zaken waarvoor zij is ingesteld.
- E8.2 Een kerkenraad of regionale vergadering is bevoegd om aan de generale synode voorstellen te doen betreffende zaken waarvan de kerken eerder hebben besloten om die gezamenlijk te behartigen. Indien van toepassing raadpleegt de kerkenraad of regionale vergadering vooraf de commissie die voor de betrokken zaak is ingesteld.
- E8.3 Voorstellen betreffende een nieuwe zaak kunnen alleen door een regionale vergadering of door ten minste zeven kerken worden gedaan.
- E8.4 Een individueel persoon kan alleen reageren op een besluit van de generale synode dat hem individueel aangaat.

2020:

- E6.1 Een kerkenraad of regionale vergadering is bevoegd om aan de landelijke synode voorstellen te doen betreffende zaken die al eerder door een landelijke synode zijn behandeld. Indien van toepassing raadpleegt de kerkenraad of regionale vergadering vooraf de landelijke commissie die voor de betrokken zaak is ingesteld.
- E6.2 Voorstellen betreffende een nieuwe zaak kunnen alleen door een regionale vergadering of door ten minste zeven kerken worden gedaan.
- E6.3 Een individueel persoon kan alleen reageren op een besluit van de landelijke synode dat hem individueel aangaat.
- E6.4 Een landelijke commissie is bevoegd om aan de landelijke synode voorstellen te doen betreffende de zaken waarvoor zij is ingesteld.

2021:

- E6.1 Een kerkenraad of regionale vergadering is bevoegd om aan de synode voorstellen te doen betreffende zaken die al eerder door een synode zijn behandeld. Indien van toepassing raadpleegt de kerkenraad of regionale vergadering vooraf de landelijke commissie die voor de betrokken zaak is ingesteld.

- E6.2 Voorstellen betreffende een nieuwe zaak kunnen door een regionale vergadering of door ten minste zeven kerken worden gedaan.
- E6.3 Een individueel persoon kan reageren op een besluit van de synode dat hem persoonlijk aangaat.
- E6.4 Een landelijke commissie is bevoegd om aan de synode voorstellen te doen betreffende de zaken waarvoor zij is ingesteld.

In E6.2 en E6.3 is het woordje 'alleen' vervallen, omdat het geen toegevoegde waarde heeft.

E7 nadere organisatie

2019:

- E9.1 De kerken kunnen voor speciale doeleinden, zoals voor missionair werk of kerkelijke beheerszaken, samenwerken in een bijzondere kerkelijke organisatie.
- E9.2 De generale synode kan voor de uitvoering van haar taken of voor het werk in de kerken een kerkelijke instelling in het leven roepen.

2020:

- E7.1 Plaatselijke kerken kunnen voor speciale doeleinden samenwerken in een bijzondere kerkelijke organisatie.
- E7.2 De landelijke synode kan voor bepaalde taken een kerkelijke instelling in het leven roepen.

2021:

- E7.1 De regionale vergaderingen en de synode kunnen commissies benoemen die uitvoering geven aan haar beleid en nieuwe besluitvorming voorbereiden.
- E7.2 Een regionale vergadering of de synode kan voor een bepaalde taak een kerkelijke instelling in het leven roepen.
- E7.3 De kerken ondersteunen elkaar zo nodig ook in financiële zin.

E7.1 stond in de versie 2020 als E5.4 bij het artikel over de synode.

Omdat de kerkorde, zeker in de nieuwste redactie, ook belangrijke bevoegdheden toekent aan commissies van een regionale vergadering (zie bijvoorbeeld D6.1 en D8.2), was er genoeg reden om de bepaling in die richting uit te breiden.

Ook E7.2 is uitgebreid met een vergelijkbare mogelijkheid voor regionale vergaderingen.

E7.3 stond in de versie 2020 als E2.4 in het artikel over de regionale vergadering. Dat leverde in de GSLV discussie op: moet onderlinge financiële steun primair regionaal worden geregeld (zoals in de Gkv gebeurt) of uitsluitend landelijk (zoals de NGK gewoon zijn)?

Door de plaatsing in E7 maakt de kerkorde op dat punt nu geen keuze meer, maar legt wel het principe vast. Naderhand kan een landelijke regeling dit principe uitwerken, met meer nuances dan in een kerkorde-artikel mogelijk is.

De bepaling over 'bijzondere kerkelijke organisaties' (E7.1 in de versie 2020) is vervallen, omdat deze organisaties – anders dan de kerkelijke instellingen – geen deel uitmaken van het kerkverband waarvoor deze kerkorde geldt. Je zou ze 'parallele kerkverbanden' kunnen noemen.

E8 andere kerken in Nederland

2019:

- E3.1 Een regionale vergadering kan een verwantschapsrelatie aangaan met een kerk waarmee bijzondere banden bestaan maar die de gezamenlijke kerkorde niet aanvaardt of met wie om andere redenen geen kerkelijke eenheid mogelijk is.
- E3.2 Een verwante kerk kan worden ontvangen in de regionale vergadering, maar heeft daar geen stemrecht.
- E10.1 De kerken zoeken naar eenheid met andere kerken in Nederland die zich houden aan Gods Woord en zich herkennen in het gereformeerd belijden.
- E10.2 Met kerkgemeenschappen waarmee bijzondere banden bestaan maar waarmee nog geen kerkelijke eenheid mogelijk is, kan de generale synode een verwantschapsrelatie aangaan.
- E10.3 Een kerkenraad zorgt bij contact en samenwerking met een andere kerk voor goede communicatie met de gemeente en met de regionale vergadering. Bij belangrijke beslissingen is de instemming van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering nodig.

E10.4 Wanneer een samenwerkingsgemeente tot stand komt, leggen de betrokken kerkenraden in de plaatselijke regeling vast welk recht van toepassing zal zijn.

E10.5 De kerken kunnen participeren in nationale kerkelijke verbanden, organisaties en instellingen.

2020:

E8.1 De kerken zoeken plaatselijk, regionaal en landelijk contact en waar mogelijk eenheid met andere kerken in Nederland.

E8.2 Wanneer kerken uit verschillende kerkverbanden plaatselijk één samenwerkingsgemeente willen vormen, is de instemming van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering nodig. De gezamenlijke kerkenraden leggen in de plaatselijke regeling vast welk recht van toepassing zal zijn.

E8.3 Een regionale vergadering kan een verwantschapsrelatie aangaan met een plaatselijke kerk waarmee bijzondere banden bestaan maar volledige kerkelijke eenheid niet mogelijk blijkt. De invulling van de relatie wordt vastgelegd in een gezamenlijke overeenkomst.

E8.4 Met een gemeenschap van kerken waarmee bijzondere banden bestaan maar waarmee nog geen kerkelijke eenheid mogelijk is, kan de landelijke synode een verwantschapsrelatie aangaan.

2021:

E8.1 De kerken zoeken plaatselijk, regionaal en landelijk contact en waar mogelijk eenheid met andere kerken in Nederland.

E8.2 Wanneer kerken uit verschillende kerkverbanden plaatselijk één samenwerkingsgemeente willen vormen, is de bewilliging van de gemeente en de goedkeuring van de regionale vergadering nodig. De gezamenlijke kerkenraden leggen in de plaatselijke regeling vast welk recht van toepassing zal zijn.

E8.3 Een regionale vergadering kan een verwantschapsrelatie aangaan met een plaatselijke kerk waarmee bijzondere banden bestaan, maar waarmee volledige kerkelijke eenheid niet mogelijk blijkt. De invulling van de relatie wordt met medewerking van de daartoe ingestelde landelijke commissie vastgelegd in een gezamenlijke overeenkomst.

E8.4 Met een gemeenschap van kerken waarmee bijzondere banden bestaan maar waarmee nog geen kerkelijke eenheid mogelijk is, kan de synode een verwantschapsrelatie aangaan.

Geen wijzigingen, behalve de terminologische aanpassingen die al eerder zijn toegelicht (voor 'bewilliging' zie B4.6, voor 'synode' i.p.v. 'landelijke synode' zie A3.3), en een taalkundige verheldering in E8.3.

E9 kerken buiten Nederland

2019:

E11.1 De kerken onderhouden contact met kerken van gereformeerd belijden in het buitenland. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.

E11.2 Het contact is gericht op geestelijke ontmoeting en wederzijdse bemoediging en hulp.

E11.3 Met kerken waarmee bijzondere banden bestaan kan de generale synode een verwantschapsrelatie aangaan.

E11.4 De kerken kunnen participeren in internationale kerkelijke verbanden, organisaties en instellingen.

E11.5 Waar kerken de gelegenheid krijgen om elders in de wereld het evangelie te verkondigen, gebeurt dat zo veel mogelijk in samenwerking met reeds aanwezige kerken.

2020:

E9.1 De kerken onderhouden contact met kerken van gereformeerd belijden in het buitenland. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.

E9.2 Het contact is gericht op geestelijke ontmoeting en wederzijdse bemoediging en hulp.

E9.3 Met kerken waarmee bijzondere banden bestaan kan de landelijke synode een verwantschapsrelatie aangaan.

E9.4 Waar kerken de gelegenheid krijgen om elders in de wereld het evangelie te verkondigen, gebeurt dat zo veel mogelijk in samenwerking met reeds aanwezige kerken.

2021:

E9.1 De kerken onderhouden contact met kerken van gereformeerd belijden in het buitenland. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.

E9.2 Het contact is gericht op geestelijke ontmoeting en wederzijdse bemoediging en hulp.

- E9.3 Met kerken waarmee bijzondere banden bestaan kan de synode een verwantschapsrelatie aangaan.
- E9.4 Waar kerken de gelegenheid krijgen om elders in de wereld het evangelie te verkondigen, gebeurt dat zo veel mogelijk in samenwerking met reeds aanwezige kerken.

Geen wijzigingen.

F. BESLUITEN EN BEZWAREN

F1 besluitvorming

2019:

- F1.1 De kerkelijke vergaderingen zoeken in hun handelen de christelijke vrede.
- F1.2 Bij hun besluitvorming houden de kerkelijke vergaderingen rekening met eerdere besluiten.
- F1.3 De kerkelijke vergaderingen streven naar overeenstemming. Is er geen overeenstemming mogelijk, dan wordt een besluit bij meerderheid van stemmen genomen.
- F1.4 Buiten stemming blijft ieder die persoonlijk belanghebbende is bij het te nemen besluit.
- F1.5 De kerkelijke vergaderingen voorzien in zorgvuldige vastlegging, communicatie en archivering van hun besluiten.

2020:

- F1.1 De kerkenraden, regionale vergaderingen en landelijke synode zoeken in hun handelen de christelijke vrede.
- F1.2 Deze kerkelijke vergaderingen streven naar overeenstemming. Is er geen overeenstemming mogelijk, dan wordt een besluit bij meerderheid van stemmen genomen.
- F1.3 Buiten stemming blijft ieder die persoonlijk belanghebbende is bij het te nemen besluit.
- F1.4 De kerkelijke vergaderingen voorzien in zorgvuldige vastlegging, communicatie en archivering van hun besluiten.

2021:

- F1.1 De kerkenraden, de regionale vergaderingen en de synode zoeken in hun handelen en besluiten de christelijke vrede.
- F1.2 Deze kerkelijke vergaderingen streven naar overeenstemming. Is er geen overeenstemming mogelijk, dan wordt een besluit bij meerderheid van stemmen genomen.
- F1.3 Buiten beraadslaging en buiten stemming blijft ieder die persoonlijk belanghebbende is bij een te nemen besluit.
- F1.4 De kerkelijke vergaderingen voorzien in zorgvuldige vastlegging, communicatie en archivering van hun besluiten.

F1.3

Toegevoegd is 'buiten beraadslaging'. Wie persoonlijk belanghebbende is, behoort niet mee te beslissen. Dat geldt niet alleen bij de uiteindelijke stemming, maar ook bij de oordeelsvorming, de beraadslaging die eraan vooraf gaat. Uiteraard kan betrokkene wel worden uitgenodigd om informatie te geven of mee te denken over de praktische uitwerking. Maar dat is dan op uitnodiging; hij heeft geen recht om de volledige bespreking mee te mogen maken.

F2 geen dwang

2019:

- F6.1 De uitvoering van een besluit of uitspraak kan niet van iemand worden verlangd als dit hem voor zijn geweten in strijd brengt met het Woord van God.
- F6.2 Wanneer een kerkenraad van oordeel is dat een besluit of uitspraak van de generale synode in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht of schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, en de kerkenraad om die reden het besluit of de uitspraak niet uitvoert, legt hij zijn bezwaren aan de regionale vergadering ter beoordeling voor.

2020:

- F2.1 De uitvoering van een besluit kan niet van iemand worden verlangd als dit hem voor zijn geweten in strijd brengt met het Woord van God.
- F2.2 Wanneer een kerkenraad van oordeel is dat een besluit van de landelijke synode in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht of schadelijk is voor de opbouw van de gemeente,

en de kerkenraad om die reden het besluit niet uitvoert, legt hij zijn bezwaren aan de regionale vergadering ter beoordeling voor.

2021:

- F2.1 De uitvoering van een besluit kan niet van iemand worden verlangd als dit hem voor zijn geweten in strijd brengt met het Woord van God.
- F2.2 Wanneer een kerkenraad van oordeel is dat een besluit van de synode in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht of schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, en de kerkenraad het voornemen heeft om het besluit niet uit te voeren, verantwoordt hij zich in de regionale vergadering.

F2.2

Toegevoegd is 'het voornemen'. Laat de kerkenraad de regionale vergadering niet voor een voldongen feit stellen, maar de andere kerken tijdig deelgenoot maken van zijn moeite.

Anderzijds is het 'ter beoordeling voorleggen' gewijzigd in 'verantwoorden'. Uiteraard roept die verantwoording ook een beoordeling op, maar het accent ligt op het inhoudelijk gesprek, het samen zoeken naar een oplossing voor de kerk die haar moeite inbrengt in de vergadering.

F3 raadpleging en bewilliging

2019:

- F2.1 De kerkenraad raadpleegt de gemeente over de hoofdzaken van zijn beleid.
- F2.2 Een besluit van de kerkenraad dat volgens de kerkorde de instemming van de gemeente behoeft, wordt op twee achtereenvolgende zondagen afgekondigd.
- F2.3 De instemming van de gemeente is verkregen wanneer binnen veertien dagen na de eerste afkondiging geen gegronde bezwaar wordt ingebracht.
- F3.3 Het indienen van een bezwaar heeft geen opschortende werking. Op een verzoek tot opschorting besluit de kerkenraad of regionale vergadering zo spoedig mogelijk. Tegen dit besluit is rechtstreeks beroep mogelijk volgens art. F4.

2020:

- F3.1 De kerkenraad raadpleegt de gemeente over de hoofdzaken van zijn beleid.
- F3.2 Een besluit van de kerkenraad dat volgens de kerkorde de instemming van de gemeente behoeft, wordt op twee achtereenvolgende zondagen afgekondigd.
- F3.3 De instemming van de gemeente is verkregen wanneer binnen veertien dagen na de eerste afkondiging geen gegronde bezwaar wordt ingebracht.
- F3.4 Het indienen van bezwaar heeft geen opschortende werking. Op een verzoek tot opschorting besluit de kerkenraad zo spoedig mogelijk.

2021:

- F3.1 De kerkenraad raadpleegt de gemeente over de hoofdzaken van zijn beleid en voor besluiten met verstreckende gevolgen.
- F3.2 Wanneer een besluit de bewilliging van de gemeente behoeft, maakt de kerkenraad op twee achtereenvolgende zondagen dit besluit aan de gemeente bekend. De bewilliging is verkregen wanneer binnen veertien dagen na de eerste bekendmaking geen gegronde bezwaar wordt ingebracht.

F3.1 is aangevuld. Beide zaken hebben met elkaar te maken: besluiten met verstreckende gevolgen vloeien meestal voort uit bestaand beleid. Het is echter van belang dat de gemeente niet alleen wordt geraadpleegd over dat beleid, maar ook over de concrete uitwerking in besluiten, zeker als die verstreckende gevolgen hebben.

F3.2 is de samensmelting van twee bepalingen (F3.2 en F3.3) in de versie 2020.

De term 'bewilliging' in plaats van 'instemming' is gekozen om duidelijk te maken dat het niet gaat om stemverhoudingen, maar om het mobiliseren van positieve betrokkenheid: alleen een gegronde bezwaar kan het aangekondigde gebeuren nog tegenhouden. Zie hierover ook bij B4.6.

Opvallende wijziging is verder 'bekendmaking' in plaats van 'afkondiging'. De GSLV wenste ruimte voor ook andere vormen van communicatie. Vandaar de wat minder specifieke term.

Tegelijk houden we wel vast aan de bekendmaking op zondag, als de gemeente samenkomt (C1.1). Die bekendmaking kan eventueel bestaan uit een korte verwijzing naar informatie die elders te vinden is.

Zeker wanneer het om gevoelige informatie gaat, en de kerkdienst via internet wordt uitgezonden, kan dat een passende vorm zijn.

F3.4 (versie 2020) is verschoven naar F4.4.

F4 ruimte voor bezwaar

2019:

- F3.1 Een gemeentelid of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar maken tegen een besluit van de kerkenraad.
- F3.2 Een kerk of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar maken tegen een besluit van de regiovergadering.
- F3.3 Het indienen van een bezwaar heeft geen opschortende werking. Op een verzoek tot opschorting besluit de kerkenraad of regionale vergadering zo spoedig mogelijk. Tegen dit besluit is rechtstreeks beroep mogelijk volgens art. F4.
- F3.4 De kerkenraad of regionale vergadering heroverweegt het aangevochten besluit en neemt een schriftelijke beslissing op het bezwaar.

2020:

- F4.3 Voordat iemand beroep instelt, meldt hij het voornemen daartoe samen met de aard van zijn bezwaren bij de vergadering die het besluit nam waardoor hij zich bezwaard acht. Hij doet dit binnen zes weken nadat het besluit hem is bekendgemaakt. De betrokken vergadering reageert zo spoedig mogelijk.

2021:

- F4.1 Een gemeentelid of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar indienen tegen een besluit dat de kerkenraad heeft bekendgemaakt. De kerkenraad reageert zo spoedig mogelijk.
- F4.2 Een kerkenraad of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bezwaar indienen tegen een besluit van de regionale vergadering.
- F4.3 Wil de indiener het recht behouden tot het indienen van beroep, dan dient hij zijn bezwaar schriftelijk in, binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit. De kerkenraad of regionale vergadering neemt een beslissing op het bezwaar en zendt die schriftelijk toe.
- F4.4 Het indienen van bezwaar heeft geen opschortende werking. Op een verzoek tot opschorting beslist de kerkenraad of regionale vergadering zo spoedig mogelijk.

De behandeling in de GSLV leverde weer een afzonderlijk artikel op over 'bezwaar'.

Tegelijk bleef de gedachte achter de versie 2020 behouden, door het onderscheid tussen F4.1 en F4.2 enerzijds en F4.3 anderzijds.

F4.1 en F4.2 leggen vast dat er altijd ruimte is voor bezwaar, zonder termijn en zonder vormvereiste. Bezwaren worden immers bij voorkeur in de weg van gezamenlijk overleg opgelost.

Zijn de bezwaren echter dermate ernstig dat iemand de mogelijkheid wil openhouden om eventueel in beroep te gaan, dan stelt F4.3 vereisten qua vorm en termijn.

F5 beroep

2019:

- F4.1 Tegen een afwijzende beslissing op bezwaar van de kerkenraad of van de regionale vergadering kan degene die het bezwaar instelde zich beroepen op de generale commissie van beroep.
- F4.2 Het beroepschrift dient aan te tonen dat het besluit van de kerkenraad of van de regionale vergadering in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht, schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, of de indiener persoonlijk onrecht aandoet.
- F4.3 Het beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de beslissing op bezwaar. Het beroep heeft geen opschortende werking. De voorzitter van de commissie van beroep kan op verzoek een voorlopige voorziening treffen.

2020:

- F4.1 Een gemeentelid of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bij de daartoe ingestelde landelijke commissie beroep instellen tegen een besluit van de kerkenraad.
- F4.2 Een kerkenraad of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan bij de landelijke commissie beroep instellen tegen een besluit van de regionale vergadering of van de door de regionale vergadering aangewezen naburige kerkenraad.
- F4.3 Voordat iemand beroep instelt, meldt hij het voornemen daartoe samen met de aard van zijn bezwaren bij de vergadering die het besluit nam waardoor hij zich bezwaard acht. Hij doet dit binnen zes weken nadat het besluit hem is bekendgemaakt. De betrokken vergadering reageert zo spoedig mogelijk.
- F4.4 Wanneer de reactie geen reden geeft om van het beroep af te zien, wordt het beroep ingesteld binnen zes weken nadat de reactie is ontvangen.

- F4.5 Het instellen van beroep heeft geen opschortende werking. De landelijke commissie kan op verzoek een voorlopige voorziening treffen.
- F4.6 De landelijke commissie verklaart het omstreden besluit ongeldig wanneer het in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht, of wanneer het de indiener van het beroep onrecht doet of onredelijke schade toebrengt.
- F4.7 Indien nodig kan de landelijke commissie een vervangende voorziening treffen of een financiële vergoeding toekennen.

2021:

- F5.1 Een gemeentelid of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan binnen zes weken na de verzending door de kerkenraad van de beslissing op het bezwaar beroep instellen bij de daartoe ingestelde landelijke commissie.
- F5.2 Een kerkenraad of iemand die persoonlijk belanghebbende is, kan binnen zes weken na de verzending door de regionale vergadering van de beslissing op het bezwaar beroep instellen bij de daartoe ingestelde landelijke commissie.
- F5.3 Het instellen van beroep heeft geen opschortende werking. De landelijke commissie kan op verzoek een voorlopige voorziening treffen.
- F5.4 De landelijke commissie verklaart het bestreden besluit ongeldig wanneer het in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht, wanneer het schadelijk is voor de opbouw van de gemeente, of wanneer het de indiener van het beroep onrecht doet of onredelijke schade toebrengt.
- F5.5 Indien nodig kan de landelijke commissie een vervangende voorziening treffen of een financiële vergoeding toekennen.

De terugkeer naar een afzonderlijk artikel over 'bezwaar' (F4) zorgde er tevens voor dat het artikel over 'beroep' (F5) overzichtelijker werd.

F5.1 en F5.2 sluiten in hun woordkeus aan op F4.3: ze zijn inderdaad het mogelijk vervolg op die specifieke vorm van bezwaar die in F4.3 wordt beschreven.

In F5.4 heeft de GSLV een criterium toegevoegd: 'schadelijk voor de opbouw van de gemeente' (dezelfde uitdrukking als in F2.2).

F6 hoger beroep

2019:

- F5.1 Wanneer de kerkenraad of de regionale vergadering of degene die zich beriep op de commissie van beroep niet wil berusten in de uitspraak, kan hij hoger beroep instellen bij de generale synode.
- F5.2 Het hoger beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak van de commissie van beroep. Het hoger beroep heeft geen opschortende werking.

2020:

- F5.1 Wanneer een van de betrokkenen niet wil berusten in de uitspraak van de daartoe ingestelde landelijke commissie, kan hij hoger beroep instellen bij de landelijke synode.
- F5.2 Het hoger beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak van de landelijke commissie.
- F5.3 Het beroepschrift dient aan te tonen dat de uitspraak van de landelijke commissie in strijd is met het Woord van God of met het kerkelijk recht.
- F5.4 Het instellen van hoger beroep heeft geen opschortende werking. Het moderamen van de laatst bijeengekomen landelijke synode kan op verzoek een voorlopige voorziening treffen.

2021:

- F6.1 Wanneer een van de betrokkenen niet kan berusten in de uitspraak van de in artikel F5 genoemde landelijke commissie, kan hij hoger beroep instellen bij de synode.
- F6.2 Het hoger beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak van de landelijke commissie.
- F6.3 Het instellen van hoger beroep heeft geen opschortende werking. Het moderamen van de laatst bijeengekomen synode kan op verzoek een voorlopige voorziening treffen.
- F6.4 De synode kan de uitspraak van de landelijke commissie vernietigen op de gronden als genoemd in artikel F5.4.

F6.5 Indien nodig kan de synode een vervangende voorziening treffen of een financiële vergoeding toekennen.

In de versie 2020 was de bedoeling dat het hoger beroep een beperkte toetsing zou zijn: als de commissie van beroep haar werk niet goed heeft gedaan, moet de synode kunnen ingrijpen. Omdat de consequenties daarvan nogal wat discussie opleverden, is tijdens de behandeling in de GSLV een voor de kerkorde eenvoudiger weg gekozen: die van een 'vol' hoger beroep. Zodoende loopt F6 nu veel meer parallel met F5.

F6.4 spreekt over 'vernietigen', in plaats van het 'ongeldig verklaren' uit F5.4. Want in F5 gaat het om een besluit van een kerkelijke vergadering. Een landelijke commissie dient zulke vergaderingen met respect te behandelen, ook als ze oordeelt dat een besluit van zo'n vergadering echt niet kan. Afhankelijk van de aard van het bestreden besluit is het vervolgens aan die kerkelijke vergadering om een beter of ander besluit te nemen.

Maar in F6 gaat het om een rechterlijke uitspraak van de commissie, die in hoger beroep door de synode aan de kant geschoven kan worden: dat is werkelijk een zaak van 'vernietigen'. De commissie hoeft haar werk vervolgens niet over te doen of te verbeteren. Hooguit kan ze er lessen uit leren voor een volgende zaak die aan haar wordt voorgelegd.

F7 herziening

2021:

F7.1 Wanneer na de uitspraak van de in artikel F5 genoemde landelijke commissie of na de uitspraak van de synode nieuwe feiten bekend worden die dateren van vóór de uitspraak en deze beslissend hadden kunnen beïnvloeden, kan elk van de betrokkenen de synode verzoeken om de uitspraak te herzien.

Dit artikel kwam in de vorige versies niet voor. Want de toepassing is zo zeldzaam dat we meenden te kunnen volstaan met een landelijke regeling op dit punt.

Betrokkenen overtuigden ons er echter van dat het van belang is om de mogelijkheid toch ook in de kerkorde te verankeren.

Bij herziening gaat het uitdrukkelijk niet om 'voortzetting van de discussie'. Herziening is niet bedoeld om een podium te geven aan wie het met de uitspraak in hoger beroep niet eens is.

De ideale herziening houdt in dat de synode zegt: 'dankuwel voor deze nieuwe gegevens; want hadden we dit eerder geweten, dan was onze uitspraak heel anders geweest; daar zorgen we dus nu alsnog voor'.

G. EXTERN RECHT

G1 kerk en overheid

2019:

G1.1 De kerken streven door overleg en correspondentie naar een goede verstandhouding met de overheid, die in dienst van God haar gezag uitoefent in de samenleving.

G1.2 In voorkomende gevallen wijzen de kerken de overheid op haar plicht de vrijheid van openbare eredienst en de vrijheid van godsdienst te beschermen.

G2.1 Het eigen recht van de kerken, dat tot uitdrukking komt in de kerkorde alsook in plaatselijke, regionale en generale kerkelijke regelingen en besluiten, vormt het statuut van de kerken in de zin van de Nederlandse wetgeving.

2020:

G1.1 De kerken streven door overleg en correspondentie naar een goede verstandhouding met de overheid, die in dienst van God haar gezag uitoefent in de samenleving.

G1.2 Het eigen recht van de kerken, dat tot uitdrukking komt in de kerkorde alsook in plaatselijke, regionale en landelijke kerkelijke regelingen en besluiten, vormt het statuut van de kerken in de zin van de Nederlandse wetgeving.

G1.3 Ook wanneer een van de kerken zich buiten Nederlands grondgebied bevindt, is in haar relatie tot de andere kerken Nederlands recht en het statuut van de [hier is de naam nog in te vullen] Kerken van toepassing, tenzij anders geregeld.

2021:

- G1.1 De kerken streven door overleg en correspondentie naar een goede verstandhouding met de overheid, die in dienst van God haar gezag uitoefent in de samenleving.
- G1.2 Het eigen kerkelijk recht, dat tot uitdrukking komt in de kerkorde alsook in plaatselijke, regionale en landelijke kerkelijke regelingen en besluiten, vormt het statuut van de kerken in de zin van de Nederlandse wetgeving.
- G1.3 Ook wanneer een van de kerken zich buiten Nederlands grondgebied bevindt, is in haar relatie tot de andere kerken Nederlands recht en het statuut van de Nederlandse Gereformeerde Kerken van toepassing, tenzij anders geregeld.

Geen inhoudelijke wijzigingen.

G2 rechtspersoonlijkheid

2019:

- G3.1 Overeenkomstig Nederlands recht komt rechtspersoonlijkheid toe aan de plaatselijke kerken, de regio's waarin de kerken zijn verenigd, en de gezamenlijke [hier is de naam nog in te vullen] Kerken.
- G3.2 Bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in artikel E9, bezitten eveneens rechtspersoonlijkheid overeenkomstig Nederlands recht.

2020:

- G2.1 Overeenkomstig Nederlands recht komt rechtspersoonlijkheid toe aan de plaatselijke kerken, de regionale vergaderingen waarin de kerken zijn verenigd, en de gezamenlijke [hier is de naam nog in te vullen] Kerken.
- G2.2 Bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in artikel E7, bezitten eveneens rechtspersoonlijkheid overeenkomstig Nederlands recht.

2021:

- G2.1 Overeenkomstig Nederlands recht komt rechtspersoonlijkheid toe aan de plaatselijke kerken, de regionale vergaderingen waarin de kerken zijn verenigd, en de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken.
- G2.2 Een kerkelijke instelling als bedoeld in artikel E7.2, bezit als zelfstandig onderdeel van de gezamenlijke kerken eveneens rechtspersoonlijkheid overeenkomstig Nederlands recht.

G2.2

De figuur van de bijzondere kerkelijke organisatie wordt in E7 niet meer genoemd, en komt daarom ook hier niet terug.

De term 'zelfstandig onderdeel' haakt in op dezelfde term in het Burgerlijk Wetboek.

G3 vertegenwoordiging

2019:

- G4.1 Ten behoeve van het statelijk rechtsverkeer worden een kerk, regio of de gezamenlijke [hier is de naam nog in te vullen] Kerken in en buiten rechte vertegenwoordigd door een commissie van ten minste twee personen die daartoe door de kerkenraad, regionale vergadering of generale synode bij instructie of bij schriftelijk besluit is aangewezen en gevolmachtigd.
- G4.2 De vertegenwoordiging in het statelijk rechtsverkeer in en buiten rechte van bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in artikel E9, wordt geregeld in hun statuut.

2020:

- G3.1 Ten behoeve van het burgerlijk rechtsverkeer worden een kerk, regionale vergadering of de gezamenlijke [hier is de naam nog in te vullen] Kerken in en buiten rechte vertegenwoordigd door een commissie van ten minste twee personen die daartoe door de kerkenraad, regionale vergadering of landelijke synode bij instructie of bij schriftelijk besluit is aangewezen en gevolmachtigd.
- G3.2 De vertegenwoordiging van bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in artikel E7, wordt geregeld in hun statuut.

2021:

G3.1 Ten behoeve van het burgerlijk rechtsverkeer worden een kerk, een regionale vergadering of de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken in en buiten rechte vertegenwoordigd door een commissie van ten minste twee personen die daartoe door de kerkenraad, regionale vergadering of synode bij instructie of bij schriftelijk besluit is aangewezen en gevolmachtigd.

G3.2 (versie 2020) is vervallen. Het was al niet meer dan een verwijzing.